

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

a pénzügyi tudatosság helyzetének áttekintéséről, különös tekintettel a digitalizációs kihívásokra

2021.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

a pénzügyi tudatosság helyzetének áttekintéséről, különös tekintettel a digitalizációs kihívásokra

“Jó a jót elindítani; megy az aztán már magától, nő és dagad, és – maga sem tudja, hogyan – valóság és erő lesz belőle.” (Fekete István)

Engedélyező:

Domokos László
elnök

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Szerkesztő:

DR. KOVÁCS DIÁNA projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

KISS BEATRIX felügyeleti vezető

Készítették:

DR. KOVÁCS DIÁNA projektvezető

PAPPNÉ ORBÁN LAURA számvevő

DR. GUCSA TÍMEA KATALIN számvevő gyakornok

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-3159-002/2021.

TARTALOMJEGYZÉK

▶	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
▶	BEVEZETÉS.....	6
▶	AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERE	7
	Az elemzés célja	7
	Az elemzés módszere.....	7
▶	ELEMZÉSI TAPASZTALATOK	8
	A pénzügyi tudatosság erősítésével foglalkozó hazai állami és nem állami szereplők tevékenysége, valamint a nemzeti stratégia	8
	A lakosság pénzügyi tudatosságának szintje a jelenlegi járványhelyzetben a hazai és a nemzetközi tapasztalatok alapján	8
	A pénzügyi tudatosság megjelenése az ÁSZ által kiadott elemzésekben	9
	A pénzügyi tudatosság az ÁSZ online felületein	11
	A pénzügyi tudatosság megjelenése az ÁSZ gyorsfelmérésében	12
	A fintech és BigTech által érintett alap pénzügyi szolgáltatások bemutatása	16
	Szabályozói környezet.....	19
	Fintech szolgáltatások.....	19
	A hazai fintech vállalatok fő szolgáltatási körei	21
	BigTech	22
	— A legjelentősebb globális technológiai óriások és szolgáltatásaik	23
	Hazai körkép	25
	A lakosságot érintő kockázatok feltérképezése	25
	A pénzügyi kockázatok értékelése a pénzügyi tudatosság jelenlegi szintjéhez viszonyítva	26
	— A gyorsfelmérés eredményei.....	27
▶	KÖVETKEZTETÉSEK	31
	A pénzügyi edukáció elengedhetetlen	31
▶	FELHASZNÁLT IRODALOM.....	32
▶	JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE	35
▶	RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	36
▶	FOGALOMTÁR	37

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A koronavírus-járvány okozta globális válsághelyzet drámai hatást gyakorol a gazdaságra, nem kímélve a háztartások teljesítőképességét sem. Egy olyan világméretű problémával állunk szemben, amelynek legnagyobb kockázatát a bizonytalanság hordozza. Bizonytalan, hogy mennyi ideig lesz még jelen a vírus napjainkban, bizonytalan, hogy jövedelemforrásunk, elsősorban munkahelyünk a folyamatos korlátozások és leállások hatására meddig képes még talpon maradni, bizonytalan, hogy eddigi megtakarításaink – ha vannak egyáltalán –, meddig nyújtanak elegendő biztonságot mindennapjaink zavartalan működéséhez. Az egyszerre megjelenő első hullám késleltetett hatásai és a második hullám új következményei még inkább felhívják a lakosság figyelmét pénzügyi tudatosság szintjük erősítésére. A sikeres védekezés és a fokozatos helyreállítás elérése több terület együttes összehangolását és e területek egyensúlyának megteremtését feltételezi.

A pandémia mellett a lakosság mindennapjait érintő kihívás, a digitalizáció, amely területen létrejövő új lehetőségekhez a nagyvállalatok, a mikrovállalkozások és a lakosság is egyaránt igyekszik folyamatosan alkalmazkodni. A digitális szolgáltatások használatával változtak kapcsolattartási szokásaink, sőt a mindennapi ügyintézés, a vásárlás, valamint a szolgáltatások igénybevételének módjában is változásokkal szembesülünk.

A korlátozások a digitalizáció területén elért pozitív hatások mellett azonban sok embert érintettek hátrányosan és hoztak nehéz helyzetbe, ugyanis a részmunkaidős foglalkoztatásra való áttérés, a munkanélkülivé válás, vagy a bevételek elapadása következtében hirtelen jelentős jövedelem-kiesésük keletkezett. A lakosság nagy része nem rendelkezik megtakarításokkal, amely a váratlanul felmerülő helyzetekben biztonságot nyújthatna számukra. Jelen időszak világosan rámutat arra, hogy a tartalékok képzése és a pénzügyek megtervezése elengedhetetlen ahhoz, hogy az emberek fogyasztási szükségletei válságos időkben is csak részben, vagy egyáltalán ne változzanak. Azonban ha a jelen helyzet pozitív hatását is szemléltetni kívánjuk, a mostani időszak lehetőséget teremthet arra, hogy a háztartások átgondolják és adott esetben tudatosan formálják esetleges „rossz” fogyasztói szokásaikat.

A pénzügyi tudatosság erősítése mellett, tudatos pénzügyi tervezéssel ésszerűbb fogyasztási szerkezet válhat általánossá, ami nemcsak a megtakarítások gyarapítását, de a fenntarthatóságot elősegítő életmód kialakítását is előidéz, melynek következtében a lakosság gyors reagálása és stabil anyagi biztonsága képes csökkenteni a gazdaság zavartalan működését veszélyeztető kockázatokat. (Terták-Kovács, 2020)

Az elemzésben bemutatott innovatív pénzügyi megoldások behálózzák mindennapjainkat, akkor is, ha nem veszünk tudomást róluk. A digitális technológiák széles körű felhasználása folyamatosan, észrevétlenül beépül napi tevékenységeink közé.

Az elemzés eredményei erősítik azt a tendenciát, mely szerint igény van a digitális fintech innovációk által nyújtott kényelmi szolgáltatásokra, melyek használatára a magyar lakosság fokozatosan átáll. A járvány elleni védekezés érdekében hozott korlátozó intézkedések ösztönözték a lakosságot a készpénzmentes fizetési megoldások megismerésére, az online ügyintézés használatára, melynek előnyeit megtapasztalva a járványhelyzet után vélhetően tovább nő azoknak a száma, akik pénzügyeiket digitális formában intézik. A kereskedelmi és szolgáltatói szektor átalakulásával, a fogyasztói szokások megváltozásával további jelentős áttérelődés várható a pénzforgalom esetében az elektronikus fizetési módok irányába. A fintech megoldások térnyerésével átrendeződhetnek a háztartások mindennapi vásárlási, bankolási szokásai.

Az eddigi kutatások eredményei alapján levonható az a következtetés, hogy a fintech megoldások megjelenésével és a BigTech vállalatok által kínált innovatív szolgáltatások elterjedésével párhuzamban a lakosság ismeretei hiányosak. A megfelelő, tudatos pénzügyi döntések meghozatalának alapja, hogy a magyar lakosság megismerje ezeket az újításokat a használatukhoz kapcsolódó előnyökkel és a bennük rejlő kockázatokkal együtt, kövesse nyomon a fintech megoldások és a szabályozási környezet változásait. A biztos tudás eléréséhez megfelelő tananyag is szükséges az alapismeretek célzott, gyakorlatban történő alkalmazásához.

BEVEZETÉS

Minden gazdasági szereplő elemi érdeke, hogy az ország polgárai tájékozottak legyenek a pénzügyek területén. Amennyiben a lakosság felelősen gondolkodik saját élete és a közösség tekintetében is, az a nemzetgazdasági kockázatokat is mérsékli egyben.

Az Állami Számvevőszék elemzésének célja, hogy betekintést nyújtson a hazai pénzügyi piacokon is egyre meghatározóbbá váló pénzügyi innovációk, digitalizáció, illetve az ezeket támogató technológiák fejlődésének hazai és nemzetközi trendjeibe, az ezekben rejlő kockázatokat felmérje, majd értékelje a lakosság pénzügyi tudatosságának jelenlegi szintjéhez viszonyítva. Szándéka szerint a pénzügyi ismeretek terjesztésével hozzájárul az állampolgárok kellően megalapozott pénzügyi döntéseihez.

Mi a pénzügyi kultúra?

Az elemzéshez tisztázni szükséges, hogy mit értünk pénzügyi kultúrán, pénzügyi tudatosságon. A pénzügyi kultúra a pénzügyi ismeretek és képességek olyan szintje, amelynek segítségével az egyének képesek a tudatos és körültekintő döntéseikhez szükséges alapvető pénzügyi információkat azonosítani, azokat értelmezni és ez alapján döntéseket hozni úgy, hogy mindeközben felmérik döntéseik lehetséges jövőbeni pénzügyi következményeit. A pénzügyi tudatosság a pénzhez való hozzáállásunk, a pénzről való gondolkodásunk megváltoztatásának képességét is jelenti, amelynek fejlesztése nem csak egyéni, hanem társadalmi érdek is. A pénzügyi magatartás és a pénzügyekhez fűződő attitűd megváltoztatása időigényes folyamat, ezért szükséges egy pénzügyileg tudatos generáció felnevelése annak érdekében, hogy a következő nemzedék a gyakorlati életben használható pénzügyi ismeretekre és készségekre tegyen szert. A pénzügyi tudatosság azzal kezdődik, hogy pontosan meghatározzuk, milyen céljaink vannak, azokat mikor szeretnénk megvalósítani és azok elérése érdekében terveket készítünk.

Digitalizáció – új lehetőség, új kockázat

A digitalizáció és a technológia rohamos fejlődése fontos szerepet játszik a pénzügyi világ alakulásában, amelynek következtében folyamatosan új pénzügyi termékek, megoldások jelennek meg a piacon. Az új lehetőségek új kockázatokat is hordoznak, azonban megfelelő fogyasztóvédelmi rendszerrel és pénzügyileg tudatos hozzáállással a kockázatok bekövetkezése elkerülhető, de legalábbis csökkenthető.

Új állomás: fintech

A pénzügyi rendszereket is érintő legújabb állomás a fintech megjelenése, a digitális pénzügyek legújabb generációja, amely a pénzügyi szolgáltatások területén használt olyan innovatív technológia, ami gyorsabbá és egyszerűbbé teszi pénzügyeink intézését. A pénzforgalmi innovációk központi fókuszában elsősorban a megváltozott fogyasztói szokásokra való gyors reagálás, az új pénzügyi termékek hatékony alkalmazása és a teljesen automatizált folyamatok bevezetése áll.

A koronavírus-járvány az egész gazdaságra jelentős hatást gyakorol, azonban a fintech cégek a gazdasági kihívásokkal szemben előnyös helyzetben vannak, hiszen a fintech alapjait szolgáló megoldások ebben az időszakban felértékelődnek, valamint a hagyományos pénzügyekkel szemben rugalmasabban tudnak változtatni belső folyamataikon, szolgáltatásaikon. A fellendülés következtében azonban a pénzügyi közvetítő rendszerek is nyitottabbak lesznek a digitális megoldások iránt, ezáltal kölcsönös előrelépést eredményezhetnek a pénzügyi szektorban.

Pénzügyi edukáció nélkül nem megy

A digitalizációs fejlődés által eredményezett változások azonban feltételezik a fogyasztói társadalom pénzügyi edukációját, előtérbe helyezve ezáltal a pénzügyi tudatosság fejlesztését is, hiszen az új technológiák alkalmazásának elősegítésében nagy szerepe van a tanulásnak.

AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERE

Az elemzés célja

Az Állami Számvevőszék elemzésének célja, hogy betekintést nyújtson a hazai pénzügyi piacokon is egyre meghatározóbbá váló pénzügyi innovációk, digitalizáció, illetve az ezeket támogató technológiák fejlődésének hazai és nemzetközi trendjeibe, az ezekben rejlő kockázatokat felmérje, majd értékelje a lakosság pénzügyi tudatosságának jelenlegi szintjéhez viszonyítva. Szándéka szerint a pénzügyi ismeretek terjesztésével hozzájárul az állampolgárok kellően megalapozott pénzügyi döntéseikhez.

Az elemzés módszere

Az elemzés áttekinti a különböző pénzügyi tudatosság fejlesztésére irányuló programokat, kutatásokat, amelyek eredményei alapján átfogó képet kaphatunk arról, hogy ezen programok mennyire biztosítják a pénzügyi tudatosság fejlesztését, milyen mértékben támogatják a felelős és tudatos pénzügyi magatartás kialakulását, ami hozzájárul a családok pénzügyi válságkezeléséhez a járványhelyzetben és a fintech megoldások lakosság általi biztonságos használatához. Az ebben rejlő kockázatok mérséklése érdekében hangsúlyozni szükséges a felelős pénzügyi döntések megalapozásához elengedhetetlen tervezés fontosságát a lakosság körében, mivel a tartalékképzés tervezhetőbbé teszi mindennapi pénzügyünket, irányt mutat és minimalizálhatja a veszteségeket, ezáltal növelve a családok pénzügyi biztonságát.

Az elemzés részét képezte két felmérés eredményeinek hasznosítása is. Mindkét kérdőíves felmérést az ÁSZ Pénzügyi Tudatosság Projektjének Facebook oldalán tettük elérhetővé. A 2020 májusában indított felmérés a kitöltők pénzügyi magatartásainak koronavírus járvány következtében beálló változására, míg a 2020 novemberében közzétett kérdőív a háztartások fintech szokásainak megismerésére irányult. A felmérések nem voltak reprezentatívak, kitöltői jellemzően a közösségi média használói közül kerültek ki és egy hétig álltak nyitva az érdeklődők számára.

ELEMZÉSI TAPASZTALATOK

A pénzügyi tudatosság erősítésével foglalkozó hazai állami és nem állami szereplők tevékenysége, valamint a nemzeti stratégia

A pénzügyi kultúra szintjének felmérését számos nemzetközi és hazai szervezet górcső alá vette. A kutatások fő célja általában annak megállapítása volt, hogy egy-egy országra vetítve a háztartások hány százaléka rendelkezik saját költségvetéssel, milyen mértékű megtakarítási hajlandóságuk, valamint milyen arányban ismerik a pénzügyi termékeket. Az eredmények összegzésekor nyilvánvalóvá vált, hogy a pénzügyi közvetítő szektor szabályozásának feladatai mellett állami szerepvállalás is szükséges a hazai lakosság pénzügyi tudatosságának erősítéséhez, fejlesztéséhez. E célok eredményes megvalósítása érdekében több állami és nem állami szereplő proaktív részvételével segíti a pénzügyi kultúra megerősítését. A jelen elemzés fókuszában elsősorban a pénzügyi technológiák fejlődésének pénzügyi tudatosságra gyakorolt hatása áll. A hazai állami és nem állami szereplők bemutatása, a lakosság pénzügyi tudatosságát fejlesztő, Okosan a Pénzzel! címet viselő stratégia hatásai az ÁSZ pénzügyi kultúra fejlesztési programokat a 2016-2020 eredményeit összehasonlító elemzésében ismerhetők meg.

A lakosság pénzügyi tudatosságának szintje a jelenlegi járványhelyzetben a hazai és a nemzetközi tapasztalatok alapján

Magyarország 2010 és 2015 után 2018-ban is részt vett a **Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD)** által koordinált, a felnőtt lakosság pénzügyi tudatosságának nemzetközi összehasonlító kutatásában. A felmérés középpontjában a pénzügyi ismeretek szintje, a pénzügyi magatartás és a pénzügyi attitűd vizsgálata állt. A hazai eredményeket ismertetve megállapítható, hogy Magyarország a legjobb eredményeket a pénzügyi ismeretek, pénzügyi tudás kategóriában érte el, azonban ennek ellenére is a megkérdezettek mindössze fele adott helyes választ az egyszerű-, a kamatos kamat, vagy akár az infláció fogalmára vonatkozó kérdésekre. A kutatás rámutat, hogy továbbra is a meglévő ismeretek gyakorlati alkalmazásának hiánya a leginkább fejlesztendő terület. Egyre inkább csökkenés figyelhető meg a magyar háztartások költségvetés készítési szokásaiban, amely eredmények szoros összefüggést mutatnak a pénzügyek nyomom követésének, kontrollálásának visszamérésében elért alacsony mutatóival. A pénzügyi attitűd témakörében nem, életkor és digitális készségek alapján határoztak meg kérdéseket, amelynek eredményeként megállapítható, hogy a 30-59 év közötti felnőttek pénzügyi tudása, digitális kompetenciái a legmagasabbak. Bár a felmérés eredményei a pénzügyi tudatosság területén fokozatos növekedésre engednek következtetni, mégis elmondható, hogy a magyar háztartások pénzügyi tudása és magatartása továbbra sincs olyan szinten, hogy kellőképpen tudja tompítani a gazdasági ciklusok és makrogazdasági mutatók alakulásának hatásait. Időszerű tehát ismételten hangsúlyozni, hogy különösen most, a koronavírus-világjárvány idején megélt és tapasztalt hatások konzekvenciáját levonva szükséges a pénzügyi tudatosság erősítése annak érdekében, hogy a családok hozzájáruljanak a gazdaság, valamint a pénzügyi közvetítő rendszer stabilitásához és növekedéséhez. (MNB, 2020)

Az OECD nemzetközi programjának keretében az **MNB, a Bankszövetség és a Pénziránytű Alapítvány** rendszeresen vizsgálja a magyar lakosság pénzügyi tudatosság szintjét és ismereteit. A koronavírus-járvány idején, 2020 májusában készült országos felmérés azt mutatja, hogy a válság idején a hazai lakosságra jellemző, hogy tudatosabban terveznek és odafigyelnek pénzügyeikre, azonban ezzel szemben megtakarításaikra nem helyeznek kellő hangsúlyt. A 2018-as felméréshez képest az elmúlt két évben megduplázódott a pénzügyeiket tudatosan tervezők száma, amelynek hátterében a vírushelyzet által okozott anyagi bizonytalanság és megélhetési gondok leküzdése áll. A leggyakoribb válságkezelési módszerek elsősorban nem a bevételek növelésére koncentrálnak, hanem a háztartási költségvetés egyensúlyának helyreállításában és a kiadások csökkentésében igyekeznek megoldást keresni. A felmérés továbbá arra is rámutat, hogy konjunk-

túra idején a pénzügyileg tudatos döntések meghozatala kevésbé jellemzi a háztartásokat, mint válsághelyzetben. Kiemelten fontos ezért már kisiskolás korban, hogy tudatosan építkezve kezdődjön meg a pénzügyi magatartás erősítése és a fiatalok szemléletformálása.

A pénzügyi tudatosság megjelenése az ÁSZ által kiadott elemzésekben

Az ÁSZ kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a rendelkezésére álló szaktudást a pénzügyi tudatosság több szempontú megközelítésében is hasznosítsa. Kutatási jelentés készült a felsőoktatásban tanuló fiatalok pénzügyi kultúrájáról 2013-ban, majd 2021-ben, elemzésben értékelte az ÁSZ a hazai pénzügyi kultúra fejlesztését szolgáló kezdeményezéseket 2016-ban, majd 2020-ban. Ezen kívül 2020 májusában ismerhette meg a nyilvánosság az ÁSZ elemzését a lakosság pénzügyi sérülékenységről.

Az ÁSZ kutatócsoportja partnereivel felméréseket végzett annak érdekében, hogy képet adjon a felsőoktatás különböző tudományterületén tanulmányokat végző magyar fiatalok pénzügyi műveltségéről és vállalkozói készségéről. Ehhez kapcsolódóan **2013-ban** megjelent a „**Felmérés a felsőoktatásban tanuló fiatalok pénzügyi kultúrájáról**” című kutatása. A pénzügyi kultúra fejlesztésére irányuló programok eredményességének nyomon követhetősége érdekében különböző mutatók kerültek kialakításra, melyek segítségével igazolást nyert, hogy a felsőoktatásban tanuló fiatalok pénzügyi tájékozottsági szintje szociodemográfiai ismervek mentén eltérő azzal a kivétellel, miszerint nem jobb azoknak a hallgatóknak a pénzügyi kultúrája, akik középiskolás korukban ilyen típusú képzésben részt vettek. A kutatás rámutatott arra, hogy a felsőoktatásban tanuló fiatalok valós és vélt pénzügyi tudása között lényeges különbség van. Megállapítást nyert az is, hogy a felsőoktatásban tanuló fiatalok az élethelyzetüknek és célrendszerüknek megfelelő pénzügyi műveltséggel bírnak. Az ÁSZ partnerei a kutatásban a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület, a Magyar Pénzügyi – Gazdasági Ellenőrök Közhasznú Egyesülete és a Szegedi Tudományegyetem voltak.

2020 májusában **újabb pénzügyi kultúra felmérést** indított az ÁSZ, mely a 2012-ben lefolytatott kutatás nyomon követése. A felmérés során az együttműködő partnerek az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület, a Corvinus Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem, a Szent István Egyetem, a Budapesti Metropolitan Egyetem és a szegedi székhelyű Gál Ferenc Egyetem voltak. A kutatás arra mutatott rá, hogy a hallgatók pénzügyi tájékozottsága javult. A pénzügyi tájékozottság tekintetében az informatikai képzésben résztvevők teljesítettek a legjobban, míg a korábbi felmérésben a gazdasági szakon tanulók voltak a legtájékozottabbak. Azoknál, akik a középiskolában gazdasági pénzügyi ismereteket tanultak, magasabb pénzügyi önértékelés figyelhető meg. Ez fontos változás a korábbi felmérés eredményeihez képest. Az ilyen képzésben résztvevőket mégis inkább kockázatkerülő attitűd jellemzi.

2016-ban az ÁSZ a Széchenyi István Egyetem közreműködésével közösen mérte fel és értékelte a **hazai pénzügyi kultúra fejlesztését szolgáló kezdeményezéseket**. A felmérés eredményei arra hívták fel a figyelmet, hogy bár a közoktatásban tanulók jelentős hányada részesült, jellemzően nonprofit szervezetek által nyújtott pénzügyi kultúra fejlesztését célzó képzésben, ezek a képzések igen rövidek, alig pár órák voltak, illetve jellemzően az eredményesség visszamérése – és ennek hiányában a képzések megfelelő átalakítása – elmaradt. Kockázatot jelentett továbbá, hogy a képzési tematika, a tananyagok rendelkezésre állása, nyilvános elérhetősége nem volt jellemző. A kutatás eredményei arra is felhívták a figyelmet, hogy a pénzügyi, gazdasági tudatosság érdemi fejlesztései nem képzelhetők el csupán a nem állami (bár gyakran közpénzt is felhasználó) szervezetek közreműködésével, ezek a képzések ugyanis általában nem összehangoltak és nem standardizáltak.

2020-ban az ÁSZ ismételten felmérte a **pénzügyi kultúra fejlesztési programokat** a 2016-2020 eredményeit összehasonlító elemzésben, mely átfogó képet ad az állampolgárok pénzügyi kultúrájának fejlesztését célzó kezdeményezésekről. Az elemzés alapján 2016-hoz képest jelentősen nőtt mind a képzések volumene, mind a képzési programok és a képzést folytató intézmények száma is. Az elmúlt négy évben háromszorosára nőtt a lakosság pénzügyi kultúráját fejlesztő programokban résztvevők száma. Az ÁSZ kutatói rámutattak, hogy a hazai pénzügyi kultúra terjesztésének eszközei sok tekintetben fejlődtek. Sikeresen megkezdő-

dött a Kormány által 2017-ben elfogadott, a lakosság pénzügyi tudatosságát fejlesztő stratégiának a végrehajtása, amely jelentős lépést tett a tudatos pénzügyi és fogyasztói magatartás erősítése, valamint az alapfokú pénzügyi oktatás kereteinek megteremtése érdekében. Az elemzés felhívja a figyelmet arra, hogy a COVID-19 világjárvány gazdasági és társadalmi következményei rendkívüli módon előtérbe helyezik a pénzügyileg sérülékeny csoportok képzésének szükségességét, illetve sürgetik pénzügyi tudatosságuk, illetve biztonságuk erősítését.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a képzések volumene; a képzési programok, és az azon résztvevők száma jelentősen nőtt 2016-hoz képest. Jelentős pozitív változás, hogy háromszor annyi honfitársunk részesült pénzügyi kultúra fejlesztő képzésben az elmúlt négy évben, mint azt megelőzően. Az iskoláskorú tanulók jelentős felülreprezentáltsága nem változott 2016-hoz képest. Előrelépést jelent továbbá, hogy a képzések átlagos időtartama hosszabb lett, megjelentek a főleg felnőtteknek szóló, többnapos képzések. A tudásátadás fókuszában továbbra is az egyéni takarékoskodás és pénzügyi tudatosság, a pénzügyi önismeret, attitűd és viselkedés fejlesztése állt, ami indokolt, hiszen a köznevelési tantárgyak keretében pénzügyi tudatosságot kevésbé, inkább pénzügyi ismereteket és kalkulációs feladatokat lehetséges oktatni. A nyugdíjas-kori tartalékolási stratégiák oktatásának elterjedtsége azt mutatja, hogy a képzéseket folytató szervezetek felismerték, hogy ez a demográfiai folyamatok miatt is indokolt. A befektetési és vállalkozási ismeretek oktatása azonban továbbra sem prioritás. (Kutatási jelentés – Pénzügyi kultúra fejlesztési programok felmérése, összehasonlító elemzés 2016-2020)

2020 májusában hozta nyilvánosságra az ÁSZ az **Elemzés a lakosság pénzügyi sérülékenységről** szóló elemzését, amelynek középpontjában a lakosság pénzügyi sérülékenységének 2007. és 2019. közötti változása áll. A sérülékenység mértékét az elemzés a hitelállomány változásával kapcsolta össze: mit jelent sérülékenység szempontjából, ha nő a hitelfelvételi kedv, mennyiben jelent változást, ha forintban van az adósság, miként jelentkeznek a kormányzat és az MNB kockázatokat és sérülékenységet mérséklő, vagy a hitelfelvételt ösztönző intézkedései.

A kedvező mutatók ellenére az elemzés több kockázatot is azonosított. Hitelezési, illetve túlzott eladósodottsággal összefüggő kockázat az alacsony jövedelmű háztartások esetében jelentkezhet. Az új hiteleken belül ugyanis egyre nagyobb arányúak a személyi hitelek, amelyeknek visszafizetési kockázata (alacsony jövedelem esetén) nagy. Továbbra is magas a fogyasztási hiteleken belül a változó kamatozású hitelek aránya (2019-ben még mindig több mint 20%), ezeknél a hiteleknél magasnak tekinthető a kamatkockázat.

Az elemzett időszakban, a lakosság túlzott eladósodottságának elkerülése végett bevezetett intézkedések alkalmasak voltak arra, hogy a lakosság pénzügyi sérülékenysége csökkenjen. Amennyiben azonban a hitelezésnek és a megtakarításoknak kedvező környezet negatív irányban változik (pl. nőnek a törlesztőrészek, nő a munkanélküliség, romlik a lakosság jövedelmi helyzete), a lakosság nem lesz képes a jelenlegi szinten hozzájárulni a külső eladósodottság csökkentéséhez. Visszaesés esetén a makrogazdasági kockázat nem súlyos, ha a lakossági hitelek nem nőnek gyorsabban, mint a nominális GDP. Ennek ellenére a nagymértékű eladósodás kockázatait szem előtt kell tartani, amihez elsősorban a lakosság pénzügyi tudatosságát kell erősíteni (ezzel a túlzott kockázatvállalást lehet mérsékelni), másodsorban ösztönözni kell a háztartásokat megtakarításaik további növelésére.

A Németh Erzsébet – Zsótér Boglárka – Béres Dániel által jegyzett tanulmány **A pénzügyi sérülékenység jellemzői a magyar lakosság körében az OECD 2018-as adatainak tükrében** címmel, amely rámutat arra, hogy a jövedelem növekedése csökkenti ugyan a pénzügyi sérülékenységet, de a magasabb elköltendő összeg nem növeli a pénzügyi tudatosságot. A szerzők hangsúlyozzák, hogy a pénzügyi sérülékenység szempontjából jelentősége van a képzettségnek. A kutatás eredményei azt jelzik, hogy az általános iskolai végzettség hiánya súlyos veszélyeztető tényező, ezen kívül az átlagnál alacsonyabb sérülékenységhez a szakmával rendelkezés nem elég, fontos az érettségi megléte. Úgy tűnik, az érettségi biztosítja azokat az alapvető kultúrtechnikákat, kalkulációs és olvasási készségeket, amelyek szükségesek a tájékozott és számtanilag is helyes döntéshozatalhoz.

A tanulmány több szinten vizsgálta a pénzügyi sérülékenységet és több, pénzügyi sérülékenységgel szignifikáns összefüggést mutató változót nevezett meg.

Így az iskolai végzettségen kívül megállapítást nyert, hogy azok, akik kitűznek pénzügyi célokat, kevésbé sérülékenyek. Minél magabiztosabb valaki a pénzügyi tudásában, annál kevésbé sérülékeny. Leginkább sérülékenyek az álláskeresők/munkanélküliek és legkevésbé sérülékenyek az önfoglalkoztatók. Azok, akik jellemzően a szerencsére hagyatkoznak, pénzügyileg sérülékenyebbek, mint azok, akikre ez nem jellemző.

Minél inkább tudatos valaki a pénzügyei tekintetében, annál kevésbé sérülékeny.

Megvizsgálták a pénzügyi eszközök használatának fokát is, azt találták, hogy minél több pénzügyi terméket ismer és használ az egyén, annál kevésbé sérülékeny.

A pénzügyi tudatosság az ÁSZ online felületein

Az ÁSZ nagy hangsúlyt helyez az online megjelenésre. Ez irányú tevékenységeit különböző felületeken végzi.

Az **ÁSZ Hírportál** oldalán számos, közpénzügyekkel kapcsolatos tájékoztató és elemzés is megtalálható, valamint külön csoportosítva találhatóak a pénzügyi tudatossággal kapcsolatban megjelenő hírek, cikkek és tartalmak.

A Pénzügyi Tudatosság Projekt a hétköznapi pénzügyekkel kapcsolatos alapfogalmakat, élethelyzeteket, megtakarítási formákat, különféle pénzkezelési technikákat animációs kisfilmekben keresztül is bemutatja a lakosság tájékoztatása céljából.

Az Állami Számvevőszék 2019 júniusában hozta nyilvánosságra a magyar családtámogatások rendszeréről készített elemzését, amelynek célja, hogy a demográfiai jellemzőkkel együtt bemutassa a hazai családtámogatási rendszer alakulását, továbbá áttekintse a 2010-től folyamatosan bővülő családpolitikai intézkedéseket. Az ÁSZ társadalmi felelősségvállalás keretében ezen a területen is felhívja a magyar családok figyelmét a megfontolt pénzügyi döntések jelentőségére, illetve a családtámogatási rendszerben rejlő lehetőségekre. Ennek érdekében készültek olyan videók is, amelyek a különböző élethelyzeteket két szereplő életén keresztül mutatják be. A magyar nyelvű kisfilmek mellett angol nyelvű kisfilmek is megjelentek a nemzetközi érdeklődésre számot tartó témákban, biztosítva a még szélesebb körű elérést.

Alkalmazkodva a digitalizáció térnyerésével elérhető lehetőségekhez a Projekt nyitott a közösségi média irányába is, amelynek tekintetében a legnagyobb számú felhasználóval jelenleg a **Facebook** bír. 2018 májusától elindította Facebook oldalát, melynek jelenleg több, mint 1300 fő követője van. Az oldalon a Hírportál Pénzügyi Tudatosság menüpont alatt megjelent cikkek, kisfilmek is érhetőek. A növekvő média megjelenésekkel egyenes arányban nő az ÁSZ társadalmi ismertsége, ezáltal ismeretterjesztő tevékenysége szélesebb társadalmi rétegekhez jut el. A közvetlen stílusban megfogalmazott üzeneteken keresztül a lakosság, ezen belül is a (fiatal) felnőttek az oldal elsődleges célközönsége.

A több mint félévszázados múltra visszatekintő **Pénzügyi Szemle** közpénzügyi folyóirat gondozásával az ÁSZ a (köz)pénzügyi-gazdasági témákat tudományos szintre emeli át. A közpénzügyi folyóirathoz online portál is kapcsolódik. Évente átlagosan több mint 40 ezer fős egyedi nézettséggel működött az oldal a 2015-2020-as időszakban (a Google Analytics mérőrendszere alapján).

A Pénzügyi Szemle a legmodernebb elméletek közlésével kívánja bővíteni a hazai pénzügyi ismeretek körét. Olvasói körének kiterjesztése és könnyebb elérhetősége érdekében saját Facebook oldallal is rendelkezik. A közösségi média felhasználása gyors ütemben bővül az olvasók körében, a Pénzügyi Szemle Facebook-oldalát jelenleg 3300 felhasználó követi.

2020 első negyedévét követően a COVID-19 egészségügyi válság következtében lecsökkent a személyes jelenlétén alapuló, pénzügyi kultúra fejlesztésére irányuló tevékenységek lehetősége, ezáltal a digitális platformokon keresztüli megjelenés még inkább hangsúlyt kap.

A Pénzügyminisztérium 2019-ben elindított **okosanapenzel.hu** honlapja a lakosság pénzügyi tudatosságát fejlesztő nemzeti stratégiához kapcsolódva jött létre. Az Állami Számvevőszék ennek tartalmához, valamint ismertségének erősítéséhez a honlap indulása óta hozzájárul. Az okosanapenzel.hu hírportálon rendszeresen megjelennek az ÁSZ, ezen belül is a Pénzügyi Tudatosság Projekt tevékenységével összefüggő információk. Itt is elérhetőek a Projekt kisfilmjei.

A pénzügyi tudatosság megjelenése az ÁSZ gyorsfelmérésében

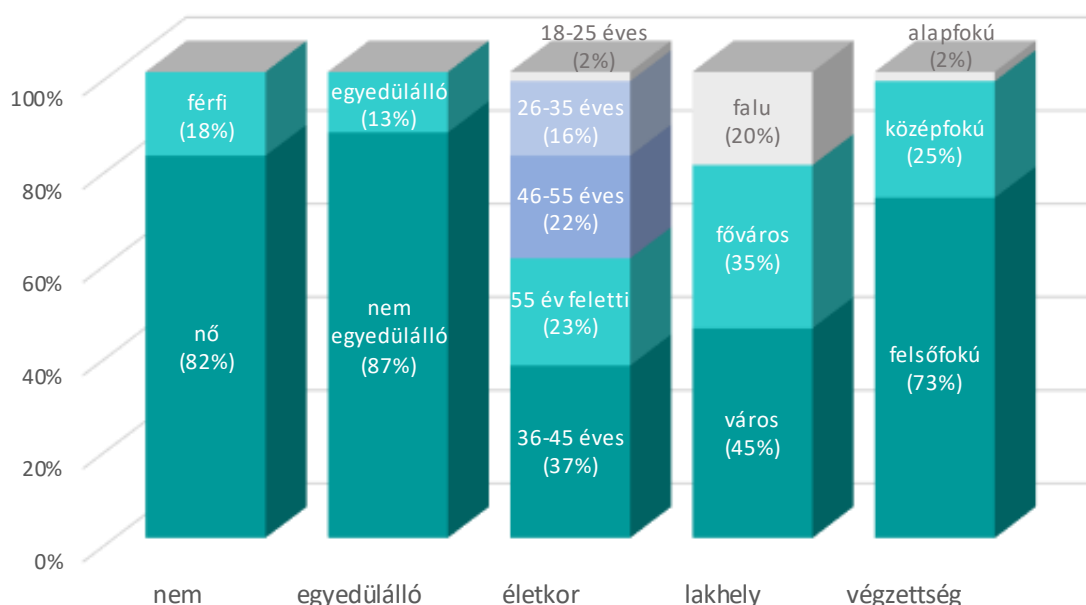
A háztartások magatartásának változása a járvány hatására – 2020. május

Az ÁSZ Pénzügyi Tudatosság Projektje 2020 májusában a saját Facebook olvasói körében – nem reprezentatív – felmérést végzett a **háztartások pénzügyi magatartásának a válság idején bekövetkezett változására** vonatkozóan. A felmérés három fő területre fókuszálva – családi költségvetés, megtakarítások, hitel-felvétel – vizsgálta, hogy a jelenlegi járványügyi helyzet hogyan befolyásolta a háztartások pénzügyi szokásait, magatartását és arra milyen válságkezelő megoldásokkal reagáltak. Az eredmények alapján összességében elmondható, hogy a válaszadók pénzügyileg tudatosak, gazdálkodásukat megtervezik, bevételeikből megtakarítanak és a váratlan helyzetekre is fel vannak készülve. (ÁSZ, 2020)

Részletesebben megnézve, az alábbi kép rajzolódik ki a 440 főt érintő felmérés alapján.

1. ábra

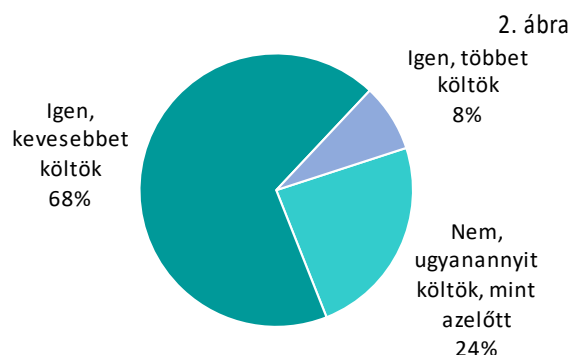
Válaszadók demográfiai megoszlása

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A járvány okozta válsághelyzet hatására változtak-e a pénzköltési szokásai?

A válaszadók többsége, 68 %-a a válság hatására kevesebbet költött. A válaszadók nagy része tehát visszafogta a költéseit és csak kis számban voltak azok, akik többet költöttek a járvány előtti időszakhoz képest.

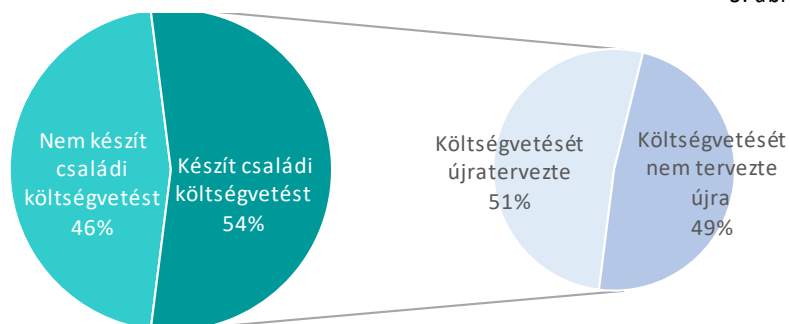

2. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Szokott-e családi költségvetést készíteni? Ha igen, újratervezte-e a járvány okozta válsághelyzet hatására?

A válaszadóknak kicsit több mint fele (54 %-a) vallotta azt, hogy készít költségvetést, miközben szinte ugyanannyian terveztek át a költségvetésüket a járvány hatására, mint amennyien nem foglalkoztak ezzel. Ebből az a következtetés vonható le, hogy akik készítettek költségvetést, azok újra is tervezték kiadásait és bevételeiket. Vagyis akinek beépült a mindennapjaiba a tervezés mint szokás, az egy válsághelyzetben is úgy reagál, hogy tervezéssel indít. Ami azért egy jó hír, mert az ÁSZ üzenetei régóta egyértelműek: A jó gazdálkodás alapja a pénzügyi tervezés, hiszen ez az, ami kiszámíthatóságot és biztonságot jelent a családok számára. Úgy véljük, hogy ezt a törekvést kell továbbra is erősíteni a családoknál.

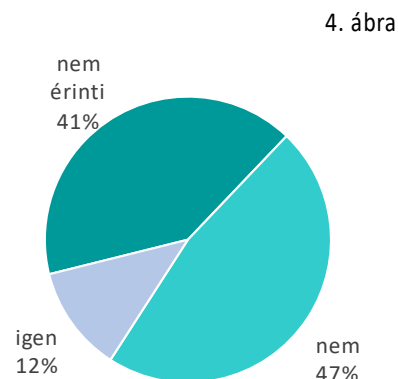

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Él-e a hitelfizetési moratórium lehetőségével?

A megkérdezettek közel fele nem élt a hitelfizetési moratóriummal, és elég nagy arányban, 41 %-ban nyilatkoztak úgy, hogy nem is érinti őket, tehát nincs hitelük. Az a tény, hogy ilyen nagy számban fizették továbbra is a törlesztő-részleteket, összefüggést mutat azzal, hogy a válaszadók több mint fele továbbra is ugyanúgy dolgozott, tehát nem volt jövedelem-kiesése. A törlesztési moratórium célja is az volt, hogy azok, akiknek a megélhetése veszélybe került, kapjanak lehetőséget a pénzügyi túlélésre, ne kerüljenek adósságspirálba.

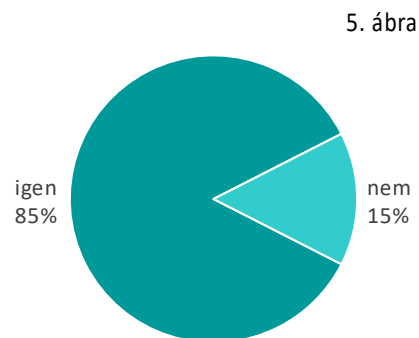
Az, hogy a kitöltőink nagy számban nem éltek a moratórium lehetőségével, azt mutatja, hogy terveztek, számoltak, és tudták, hogy most ugyan a zsebükben maradna a törlesztő-részlet, de a hitelfizetés futamideje megnő a moratórium időszakával és még tovább maradnak fizetési kötelezettségben.

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Szokott-e félretenni, vannak-e megtakarításai?

A válaszadók 85 %-ának vannak megtakarításai, rendszeresen tesznek félre, ami visszatükrözi a KSH adatai alapján 2015-2019 között készített elemzés adatait, miszerint 50 %-kal nőtt a háztartások pénzügyi vagyona.

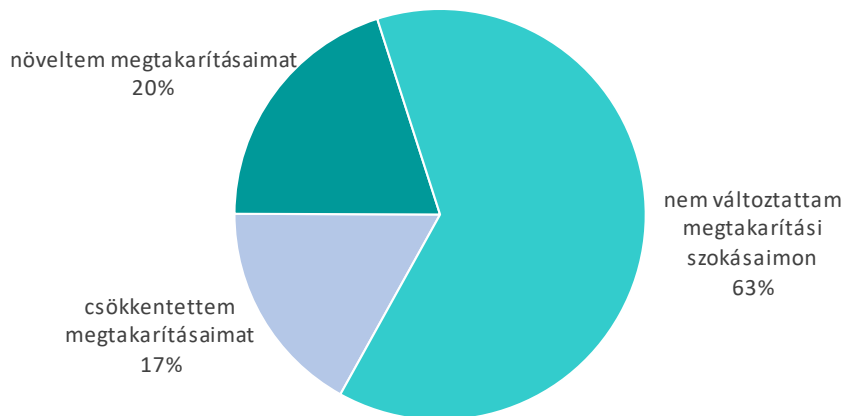

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A válsághelyzet hatására hogyan változtatott megtakarítási szokásain?

A válaszadók többsége, 63 %-a nem változtatott megtakarítási szokásain, tehát a járvány ellenére is tovább tudnak takarékoskodni. Pozitív, hogy 20 % a jelenlegi helyzetben is tudta növelni a megtakarításait és mindössze 16 % válaszolta azt, hogy csökkentette. Ez azért érdekes adat, mert ha 68 % kevesebbet költ, mint a járvány okozta válsághelyzet előtt, akkor vajon mi lehet az oka annak, hogy csak 20 %-uk növelte a

6. ábra

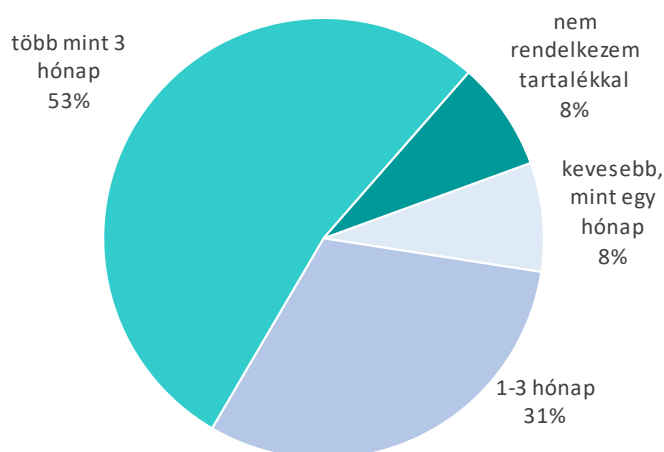
Forrás: ÁSZ szerkesztés

megtakarításait? Vajon mi történt azzal az el nem költött pénzzel, aminek csak egy része került a megtakarítások közé? Ez a későbbiekben fontos kérdésfeltevés, mert elképzelhető, hogy ugyan nem költötte el, de megtakarításként sem tekint még rá, hanem mondjuk még a folyószámláján van. Pedig ez a pénz félretehető nyaralásra, önkéntes nyugdíj- vagy egészségpénztári számlára, vagy leköthető állampapírban.

Amennyiben megszűnne a munkahelye, hány hónapra elég tartalékkal rendelkezik?

A válsághelyzet teremtette bevételek elmaradása tekintetében egy havi bevételkiesést biztosan nem vészelne át gond nélkül a megkérdezettek legalább 8 százaléka. Az egy és három hónap közötti időszakot fedezni képesek aránya 31%, míg a három hónapnál hosszabb időszakot átvészelni képes fogyasztók az olvasóink fele, 53 %. Egyéb kutatásokból tudható, hogy a megtakarítók elsődleges célja a háztartás pénzügyi stabilitásának biztosítása, a jövőbeni biztonság, ami jelen helyzetben is helytálló.

7. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Mit tesz annak érdekében, hogy átvészelje ezt az időszakot?

A válaszadók több mint fele azt nyilatkozta, hogy nem érinti a válság, mert nem történt változás a munkahelyén. A megkérdezettek közel azonos arányban használják ki az e-kereskedelem előnyét és állnak át önfenntartó életmódra és csupán 3 % vár külső segítségre. Viszonylag nagy szám, aki egyéb módon vésze át ezt az időszakot. A válaszok közül talán a legmeglepőbb adatot az egyéb opciót választók száma jelentette. Azok száma, akik azt a választ adták, hogy nem érinti őket a válság, mert továbbra is dolgoznak, a legmagasabb. Ennél a válasznál arra koncentráltunk, hogy a jövedelme ugyanannyi maradt, ezért nem érinti a válság. Aki az e-kereskedelem előnyeit használja ki, vélhetően szintén nem érintett pénzügyi szempontból negatívan a válsággal, hiszen a válságban az költött online felületen, akinek az offline költségei elmaradtak és volt anyagi lehetősége kihasználni azt, hogy a kereskedelem áttért az online térre, adott esetben kedvezményeket biztosítva az online vásárlóknak. Aki átvált önfenntartó életmódra – itt az otthoni sütés-főzést kell elsősorban érteni – az szintén egy megoldást próbált találni a helyzetre, választ adni, de nem feltétlenül anyagi okok miatt, hiszen kitöltőink nagy része, 80%-a városi vagy fővárosi illetőségű.

A külső segítségre váró válaszadók azok, akiknek egyértelműen anyagi segítségre lenne szükségük, ők azok, akik leginkább érintettek lehetnek a pénzügyi sérülékenység szempontjából.

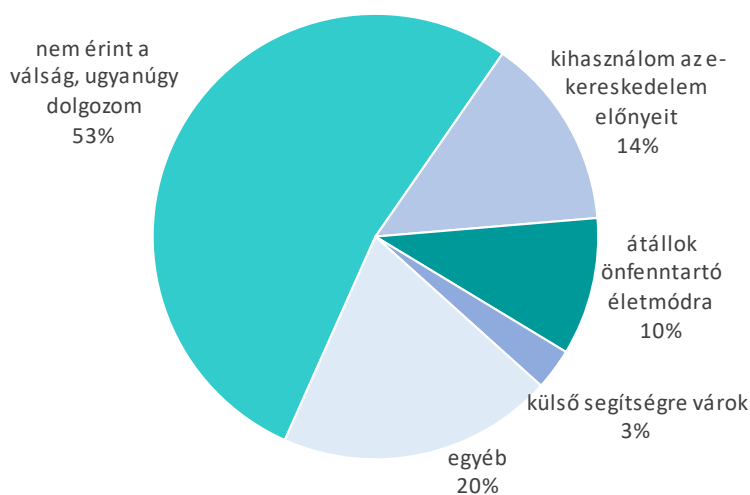
Az egyéb módon átvészelők 20%-os aránya további feltérképezést érdemelne. Itt nagy valószínűséggel történt jövedelem-kiesés, munkahely-váltás, esetleg annak elvesztése, de még nem tartja magát a külső segítségre várónak sem. Ebben a körben érdemes tanácsot adni, mert itt van egy olyan réteg, akik fogékonnyak arra, amit mi mondunk, hiszen kitöltötték a kérdőívet, tehát érdeklődnek a pénzügyi kérdések iránt.

Összességében elmondható, hogy a Pénzügyi Tudatosság Facebook oldalunk olvasói pénzügyileg tudatosak, felkészültek, terveznek és fegyelmezettek. Ahogy az is látszik, hogy érdemes a cikkeinkben rámutatni alapösszefüggésekre, mert azokat könnyedén lehet hasznosítani.

Az OECD kutatás rámutatott, hogy a 2008-as válság elmúltával 2010 és 2018 között a lakosság a pénzügyeit tekintve egyre inkább tücsök, mint hangya módjára élte. Azonban olvasóink nagy része szerencsére a hangya életmódot választotta.

A fenti eredmények tükrében továbbra is fontos cél, hogy fejlesszük a magyar társadalom pénzügyi tudatosságát, megerősítsük azokat, akik jó úton vannak, és felelősen támogatjuk és utat mutassunk azoknak, akik még keresik azt.

8. ábra

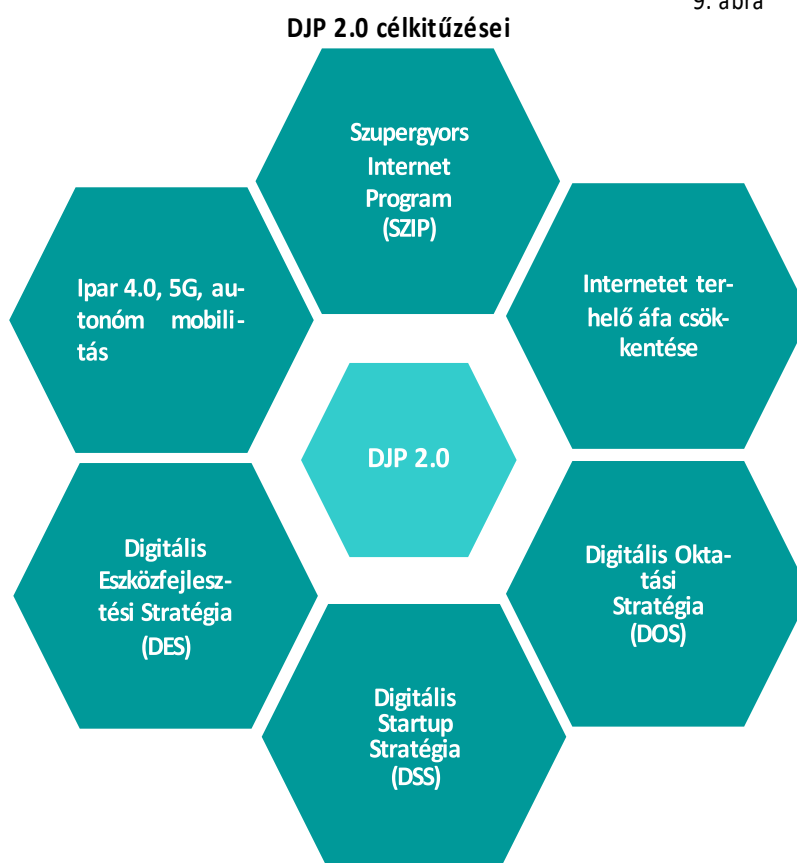
Forrás: ÁSZ szerkesztés

A fintech és BigTech által érintett alap pénzügyi szolgáltatások bemutatása

Digitális Jólét Program – DJP

Magyarország digitális kompetenciájának fejlesztése során a jogalkotóban az a célkitűzés fogalmazódott meg, hogy minden magyar polgár digitális felkészültségének erősítésével, a vállalkozások versenyképességének fenntartásával nemzetgazdasági szinten is realizálható eredményeket érjen el. E célok megvalósítási irányait a Digitális Jólét Program kiterjesztéséről szóló 1456/2017. (VII.19.) Korm. határozattal elfogadott Digitális Jólét Program 2.0 (DJP 2.0) jelöli ki. A DJP 2.0 egy alulról felfelé építkező struktúra mentén kívánja elérni a digitális jólét szintjét, amelyet megfelelő digitális infrastruktúra megalapozásával, a digitális kompetenciák fejlesztésével, a digitális gazdaság és digitális állam előmozdításával valósít meg. A DJP 2.0 kijelöli azokat a területeket, amelyekben az elkövetkező időszakban aktív szerepvállalás mellett szükséges fejlődést elérni és bemutatja azokat a célokat, illetve közpolitikai, szabályozási és fejlesztéspolitikai intézkedéseket, amelyek mentén kívánja az eredményt elérni. A DJP 2.0-ban foglalt célok részletes bemutatása jelen elemzés terjedelme miatt nem lehetséges, így – a teljesség igénye nélkül – az alábbi ábra szerint szemléltetjük a kijelölt irányt. (DJP 2.0, 2017)

9. ábra

Forrás: DJP 2.0 Stratégia alapján ÁSZ szerkesztés

Mesterséges Intelligencia – MIS

A 21. század digitális fejlődésének rohamosan fejlődő területe a mesterséges intelligencia, amely az emberi intelligencia valamely részének leképezésére, a betáplált adatok alapján önmagukat tanítani és javítani képes algoritmikus rendszerek összessége. E terület hatékony fejlesztése és átültetése nagyban hozzájárul a gazdasági növekedés támogatásához, amely 2030-ra 6400 milliárd forint értékű GDP értéktöbbletet is jelenthet a nemzetgazdaság számára. A versenyképesség megőrzése, valamint a vállalati szféra eredményes működésének érdekében az emberi munkaerőt kiegészítő és erősítő, a repetitív és nagyban szabványosítható munkafolyamatok mentén biztosít gyorsabb és precízebb munkavégzést. Nemzetközi szinten, az Európai Unió 2019-ben dolgozta ki az „Európai összehangolt terv a mesterséges intelligencia fejlesztéséről” szóló

dokumentumot, amely minden tagállam számára javasolta önálló nemzeti mesterséges intelligencia stratégia megalkotását. Magyarország Kormánya a folyamatos fejlődés érdekében és a versenyképesség fenntartásának szándékával, felismerve e területben rejlő potenciális előnyöket, 2020 májusában fogadta el Magyarország Mesterséges Intelligencia Stratégiáját (MIS). A MIS 2030-ig jelöl ki elérendő célokat, amelyekhez 2025-ig intézkedési terveket vázol fel. A MIS hosszú távú célkitűzései között 15%-os, mesterséges intelligencia indukálta GDP-növekedés és régiós átlagot meghaladó adaptáció, 2020-hoz viszonyítva 26%-os átlagos termelékenységnövekedés, valamint a mesterséges intelligencia által támogatott új, magasabb hozzáadott értékű munkavégzés – 1 millió állampolgár számára történő – biztosítása szerepel. A mesterséges intelligencia használata és fejlesztése minden ágazatra kiterjedő egységes folyamat, ezért a kormányzati intézkedések célja, hogy együttműködést biztosítson és összehangolja az ágazati stratégiákat a minél hatékonyabb és gyorsabb eredmény elérése érdekében. (MIS, 2020).

Pénzügyi szektor digitalizációja

A mesterséges intelligencia fejlődésének egyik kiemelt ágazata a pénzügyi szektor digitalizációja. A pénzügyi innováció fejlődéséhez nagymértékben hozzájárult a 2008-ban kezdődő világválság, amelynek következtében új technológiai vállalatok – fintech cégek – jelentek meg a piacon. A bankok aktuális bűnűségét kihasználva és reagálva a gyorsan változó fogyasztói igényekre olyan alkalmazásokat, fizetési szolgáltatásokat hoztak létre, amelyek használatával a mindennapi ügyintézéshez, legyen szó befizetésről, átutalásokról, bolti vásárlásokról kényelmes és költséghatékony lehetőségeket kínáltak. A hagyományos hitelintézetek – reagálva a fintech cégek megjelenésére – vagy maguk is innovatív fejlesztésekbe kezdtek, vagy együttműködést kötöttek ezen a területen megjelenő cégekkel, de születtek olyan megoldások is, ahol megvásárolták a kialakított új megoldásokat és azokat integrálták saját rendszerükbe. A kezdeti ellenségeskedést később felváltotta a kölcsönös együttműködés, ugyanis megállapították, hogy a hitelintézetek és fintech cégek kölcsönösen kiegészítik egymást, hiszen míg egyik oldalon rendelkezésre áll a szükséges tőke és széles ügyfélkör, addig a másik oldalon biztosított az innovatív megoldások kidolgozásához szükséges tudás és rugalmasság.

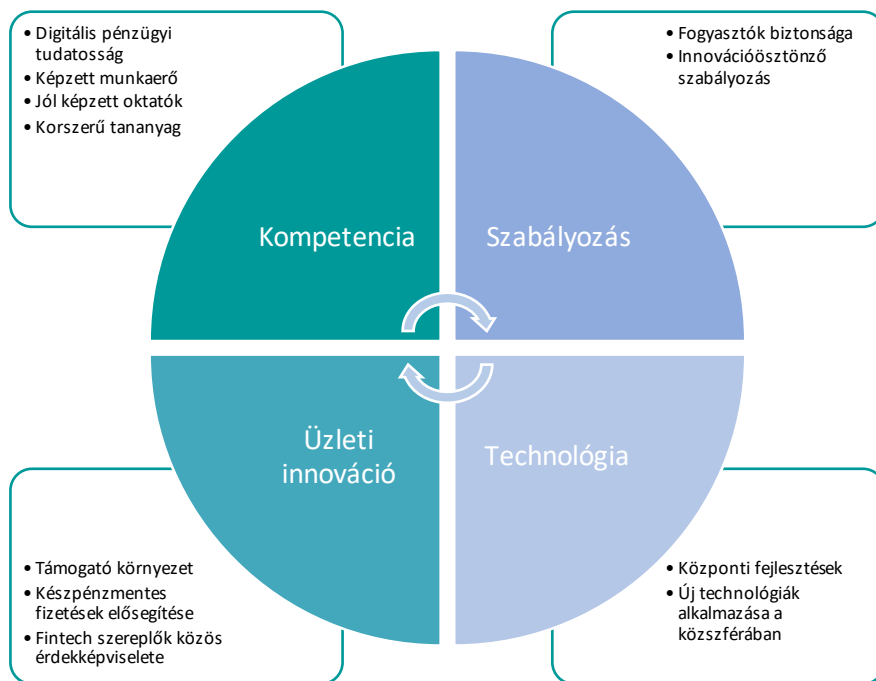
Ezen megoldások gyűjtőneve a **fintech**, mely a „financial technology” kifejezésből származik. Szó szerint pénzügyi technológiákat jelent. Alapvetően a pénzügyi szektorban alkalmazott modern, innovációs technológiai megoldásokra utal, melyek új üzleti modelleket, applikációkat vagy termékeket eredményezhetnek. Ide tartoznak a pénzügyi szektorban használt informatikai rendszerek, megoldások, szoftverek.

A **fintech cégek** azok a digitális szolgáltatók, melyek folyamatosan fejlődő, innovatív technológiájuknak köszönhetően képesek a változó körülményekhez gyorsan és hatékonyan alkalmazkodni és ügyfeleik számára magas színvonalú, kényelmi funkciók élményt nyújtani a pénzügyi szolgáltatások terén.

Magyarország Fintech Stratégiája – MFS

A DJP 2.0-ban foglalt célkitűzések megfeleltetésének szándékával készült el a pénzügyi szektor valamennyi elemére kiterjedő, Magyarország Fintech Stratégiája (MFS). Az MFS elemzi a pénzügyi ágazat jelenlegi digitalizáltsági szintjét, az egész világon beazonosítható legfontosabb trendeket és megoldásokat, a várható jövőbeli lehetőségeket és kihívásokat, amelyekre reagálva határozza meg a pénzügyi szektor jövőképét és célrendszerét, amelyet a lenti ábra mutat be.

10. ábra

Forrás: MFS alapján ÁSZ szerkesztés

Az ábra alapján felvázolt, a fintech megoldások fejlesztését és elterjedését erősítő pillérek akkor bizonyulnak eredményesnek, ha az állam, a piaci szereplők és Magyarország állampolgárai is aktív szerepvállalás mellett járulnak hozzá a folyamatos innovációhoz. A fintech területhez kapcsolódó informatikai, műszaki fejlesztések mellett, a piaci szereplők új termékek és szolgáltatások bevezetésével, az állampolgárok digitális pénzügyi kompetenciáik fejlesztésével, az állam pedig a szabályozási környezet megteremtésével biztosíthatja a MFS-ben meghatározott célok elérését. (MFS, 2019)

MNB szerepe

A hazai fintech megoldások elterjedésében és a pénzügyi szektorban is megvalósuló digitalizáció előmozdításában kiemelt szerepe van az MNB-nek. Az MNB felismerte, hogy a nem megfelelő hazai bankrendszeri digitalizációs szint veszélyezteti a pénzügyi stabilitás hosszú távú biztosításának lehetőségét, a reálgazdaság kiegyensúlyozott növekedését, ezért szükséges megteremteni azon feltételeket, amelyek a gyors felzárkózást biztosítják a nemzetközi pénzügyi rendszerekhez. A hazai fogyasztók számára is versenyképes és biztonságos pénzügyi szolgáltatásokat kínáló pénzügyi közvetítőrendszer megteremtése céljából alkotta meg 2019-ben Fintech Stratégiáját. A stratégia fókuszában elsősorban a versenyképes pénzügyi szolgáltatások támogatása, hatékony és stabil pénzügyi rendszer növelése, valamint a hazai fintech ökoszisztéma élénkítése áll. A stratégia három kiemelt fókuszterülete mellett általános célkitűzésként jelenik meg a pénzügyi kultúra erősítése és a digitális kompetenciák oktatásának támogatása. Ahogy az MFS-ben is megfogalmazásra került, ahhoz, hogy versenyképes és folyamatosan fejlődésben lévő pénzügyi szektor álljon rendelkezésünkre, állampolgári oldalon is szükséges a pénzügyi és technológiai képességek fejlesztése, a felhasználók ismereteik birtokában történő felelős, tudatos és megalapozott döntéseinek meghozatala. Ehhez járul hozzá az MNB is, edukációs oktatófilmek, tájékoztató anyagok, valamint a Pénzügyi Navigátor eszközrendszerének biztosításával. A stratégia fókuszterületeihez olyan alappillérek kerültek meghatározásra, amelyek kijelölik az irányt a kitűzött célok elérése érdekében. Az MNB szerint a célok megvalósításához kellően stabil alapok kiépítése szükséges mind infrastrukturális mind pedig jogszabályi környezet tekintetében, amely egyszerre ad teret a társadalom számára hasznos és értékes újításoknak, azonban hatékonyan és szigorúan lép fel a túlzottan kockázatos, etikátlan magatartásokkal szemben. Annak érdekében, hogy globális szinten erőteljes magyar részvétel valósuljon meg, az MNB támogatja a nemzetközi és hazai intézményekkel való szoros

együttműködést. A digitalizációs törekvések elsősorban a fogyasztók igényeit szolgálják, ezért olyan szolgáltatások kialakítása szükséges, amelyek egyszerűen, biztonságosan és minél szélesebb körben állnak rendelkezésre. Természetesen a digitális fejlődés előnyei mellett a kockázatok is arányosan növekednek. Ennek érdekében kiemelten fontos a fogyasztói bizalmat is erősítő, az adatok biztonságos kezelése és tárolása érdekében tett intézkedések, valamint a pénzügyi rendszer sérülékenységének növekedésével járó kibertámadások elleni határozott fellépés is. (MNB, 2019)

Szabályozói környezet

A fintech megoldások elterjedése kockázatokat is hordoz felhasználói szinten, mely átfogó szabályozói környezet kialakításával, keretrendszerbe foglalásával kezelhető. A kockázatok mérséklésén túl a piaci szegmens terjeszkedésének támogatására is szükség van. A piaci szereplők önszabályozásának ösztönzésére a szabályozó hatóság által biztosított kommunikációs platform az **Innovation Hub**.

Magyarországon az MNB Innovation Hub információmegosztó felületén keresztül a fintech-innovátorok iránymutatást kaphatnak a szabályozótól, megismerhetik a releváns jogszabályokat, nemzetközi trendeket, engedélyekkel kapcsolatban kaphatnak tájékoztatást.

Egy fintech ötlet gyakorlati megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a szabályozói környezet alapos ismerete. A technológiai innovációk területén a jelenlegi szabályozás sokszor nem egyértelmű. A problémák áthidalására jött létre egy úgynevezett „tesztpálya”, a **Regulatory Sandbox**, ahol a pénzügyi intézmények az innovatív technológiáikat szabályozói környezetben tesztelhetik. A korlátozott tesztidőszak alatt valós felhasználókkal, kooperatív monitoring mellett próbálhatják ki, hogy az általuk kifejlesztett innovatív szolgáltatás, technológia vagy üzleti modell megfelelően működtethető- és a változó fogyasztói igényekhez mennyire képes alkalmazkodni.

Az innovatív digitális bankolási és hitelezési megoldásokat nyújtó fintech cégekre többségében a már meglévő bankrendszeri szabályozást alkalmazzák.

Az Európai Unió belüli a 2009-es Pénzforgalmi Szolgáltatások Irányelv (Payment Services Directive – PSD), valamint az E-money irányelv a pénzügyi innovációk ösztönzésére jött létre.

2016. január 12-től hatályos az EU **PSD2** (Revised Payment Services Directive) módosított pénzforgalmi irányelve, mely alapján a digitális iparágakból érkező számlainformációs és fizetés-kezdéményezési szolgáltatók is nyújthatnak bizonyos pénzügyi szolgáltatásokat. A bank ügyfeleinek hozzájárulása mellett a bankoknak biztosítaniuk kell számukra a hozzáférést az ügyfél fizetési számláihoz. Az irányelv alapján minden pénzforgalmi szolgáltató köteles erős ügyfél azonosítást alkalmazni elektronikus fizetés esetén. Vagyis vagy csak az ügyfél által ismert információ, vagy biometrikus jellemzők (pl. ujjlenyomat) közül kettőt kell felhasználni az azonosításra. A PSD2 szabályozás bevezetéséért az Európai Bankhatóság (EBA) felelős. Magyarország az irányelvet a hazai joggyakorlatba az egyes törvények biztosítási, illetve pénzforgalmi tárgyú jogharmonizációs jogával kapcsolatos módosításáról szóló 2017. évi CXLV törvénnyel ültette át, mely 2017. november 13-án került kihirdetésre. 2019. szeptember 14-től a PSD2 valamennyi részletszabálya kötelezően alkalmazandó. Az új szolgáltatások egységességét az RTS (Regulatory Technical Standards) szabályozza. Hazánkban az MNB látja el a szolgáltatók felügyeletét.

Fintech szolgáltatások

Az alábbi területeken megjelent technológiai innovációk radikális változásokat idéznek elő a hagyományos pénzügyi szektorhoz képest.

Költségkövetés	<ul style="list-style-type: none"> •(Personal Financial Management) Kiadások nyomon követése számlainformációs szolgáltatói képességgel bíró alkalmazás segítségével.
Pénzküldés és fizetés	<ul style="list-style-type: none"> •(Remittance), (Payment) Mobiltelefon alapú fizetések és internet alapú elektronikus pénzküldési megoldások
Közösségi tőkefinanszírozás	<ul style="list-style-type: none"> •(Crowdfunding) Kizárólag online platformon keresztül megvalósuló, alternatív finanszírozási forma. Lényege, hogy egy-egy projekt finanszírozása adományokon keresztül valósulhat meg.
Közösségi hitelezés	<ul style="list-style-type: none"> •(P2P lending) A fogyasztók között közvetlenül létrejövő hitelezési forma hagyományos pénzintézetek közvetítése nélkül. Két fő fajtája az online piactér alapú és a családi-baráti modell. Az ebben a formában pénzüket kihelyezők saját forrásaiuk terhére nyújtanak hiteleket.
Robottanácsadás	<ul style="list-style-type: none"> •(Robo advisor) Mesterséges intelligencia által számítógépes algoritmusok alapján ügyfelek befektetéseinek optimalizálására fejlesztett online, automatizált befektetési szolgáltatás.
Bankolás	<ul style="list-style-type: none"> •(Banking) A Fintech bankok a hagyományos bankoknál jelentősen kedvezőbb bankolást kínálnak. pl.: Revolut.
Blokklánc	<ul style="list-style-type: none"> •(Blockchain) Adatblokkokból listát nyilvántartó technológia kriptovaluta informatikai hátterét is ez adja. Alapvetően egy felhasználók közötti (peer-to-peer), megosztott, visszamenőleg megmásíthatatlan adatbázis, amely egy minden felhasználó előtt egységes, aktuális tranzakciós listát tartalmaz. A hálózatban történt pénzügyi tranzakciók igazolását biztosítja. Jelentősége megnő nagy tömegek digitális azonosítása, nyilvántartása kapcsán.
Kriptovaluták	<ul style="list-style-type: none"> •(Cryptocurrency) Digitális fizetőeszközök pl: bitcoin, stablecoin. Ehhez kapcsolódóan a Fintech szolgáltatók a kriptopénzek digitalizált eladási folyamatát végzik. pl.: Mr. Coin. Míg a bitcoin árfolyama folyamatosan változik, a stablecoin árfolyama stabil árfolyamokhoz kötött.
Ügyfélhitelesítés	<ul style="list-style-type: none"> •(Know Your Customer) A szolgáltatás online platformokon végez ügyfélazonosítást. Pl: passby (me)
Biztosítás	<ul style="list-style-type: none"> •(Insuretech) A biztosítási ágazatban alkalmazott technológiai újításokat értjük alatta.

A pénzküldésen és fizetésen belül a felhasznált infrastruktúra alapján négyféle megoldást különböztethetünk meg. (MNB, 2020)

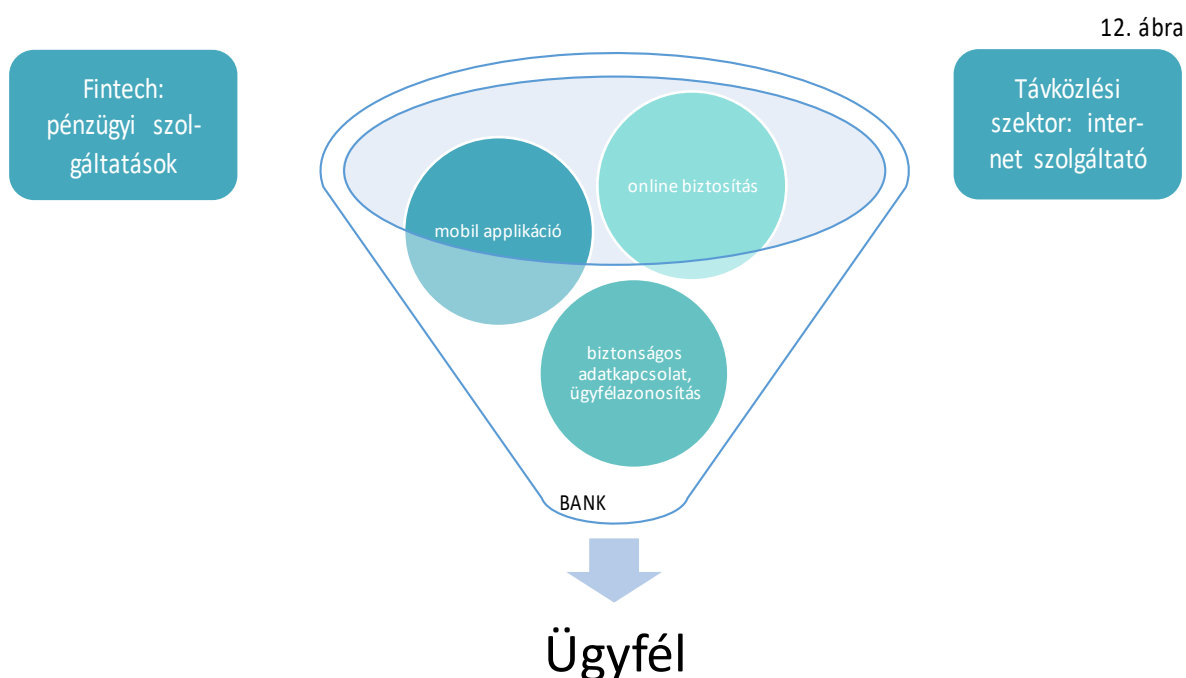
1. **Hagyományos infrastruktúrák használata.** Jellemzői: költséges folyamatok újragondolása, ügyfélmény javítása átfogó innováció nélkül. Pl. Transferwise

Működésének lényege, hogy határon belüli átutalással megegyező összeget juttat el a célországon belülre. Ezáltal az átváltási árfolyam és a tranzakciós díjak kedvezőbbek.

2. **Hagyományos infrastruktúrára rátelepülő megoldások:** Apple Pay, Google Pay, Simple. Jellemzően kártyás fizetési módon alapul.
3. **Hagyományos infrastruktúrákat megkerülő megoldások:** PayPal, Revolut, Barion, Alipay, Curve. Zárt rendszeren belüli azonnali fizetést tesz lehetővé.
4. **Teljes megújítás:** készpénzmentes azonnali fizetés.

Magyarországon több, mint 110 fintech vállalat tevékenykedik. Ezekon kívül további, mintegy 150 FinTech jellegű ötlet, prototípus, termék, megoldás működik ma hazánkban kezdő vállalkozások, Startupok formájában (Fintechzone, 2020).

A szolgáltatások egymásra épülnek. Az innováció a hagyományos bankokat új kihívások elé állítja, a felzárkózás kulcsa a saját fejlesztéseken kívül az együttműködésben rejlik.

Forrás: Fintechzone adatai alapján ÁSZ szerkesztés

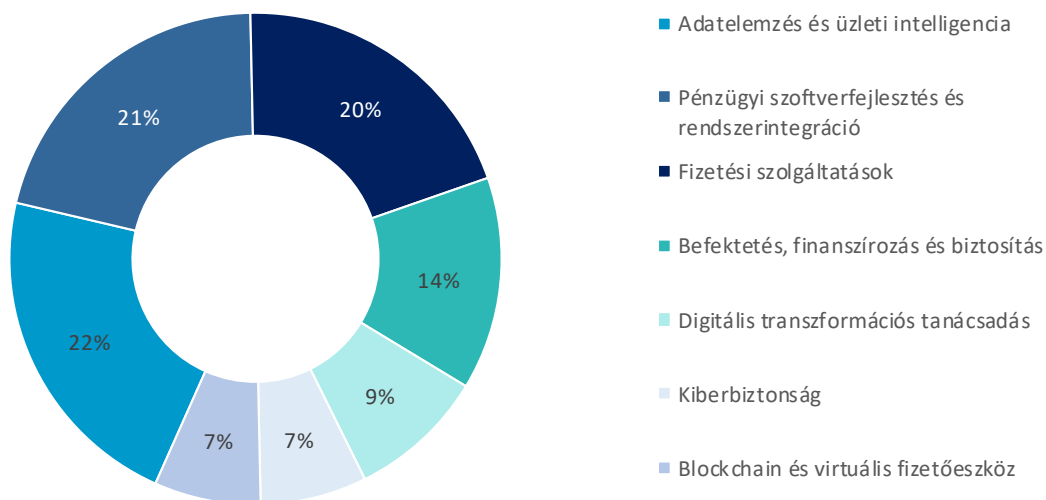
Egy hagyományos bank ügyfele lehet egyben egy fintech cég, egy távközlési szolgáltató és egy biztosító ügyfele is, amennyiben mobiltelefonján és számítógépén szeretné használni a bank által kínált internet alapú, más pénzügyi szolgáltató (pl. biztosító) termékére ráépülő szolgáltatást.

A hazai fintech vállalatok fő szolgáltatási körei

A legfontosabb tevékenységi köröket a 7. számú ábra mutatja be. Az adatelemzés és üzleti intelligencia, a pénzügyi szoftverfejlesztés és rendszerintegráció, illetve a fizetési szolgáltatások tekinthetők a fő területeknek, melyek a szektor 60%-át teszik ki. A magyar tulajdonú vállalatok jellemzően kiberbiztonsági, befektetési, finanszírozási és biztosítási szolgáltatásokkal foglalkoznak, míg a külföldi tulajdonú vállalatok inkább az

adatelemzés és üzleti intelligencia, továbbá a digitális transzformációs tanácsadás területén vannak számottevően jelen.

13. ábra

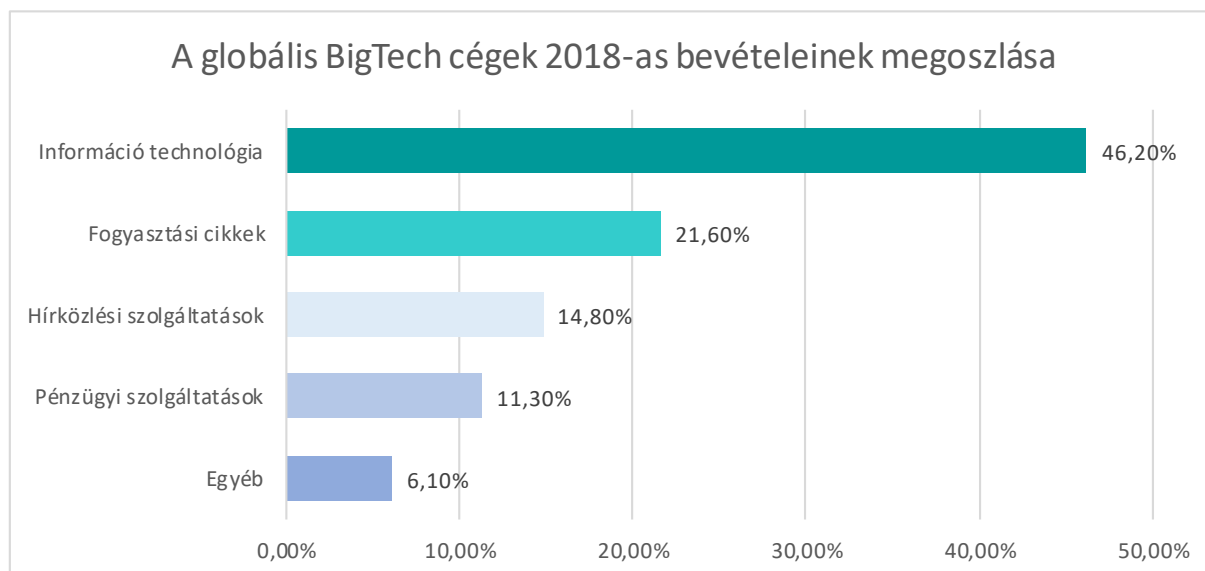

Forrás: NAV, MNB alapján ÁSZ szerkesztés

BigTech

A fintech cégek mellett a 2000-es évek legdinamikusabban fejlődő cégei a BigTech-ek, melyek információs technológiai vállalként szolgáltatásaikat különböző digitális felületeken nyújtják. Globális technológiai óriásként több milliós ügyfélkörrel rendelkeznek. A világgazdaság meghatározó szereplői, hatást gyakorolnak a pénzforgalom fejlődésére. Sajátosságuk, hogy a rendelkezésükre álló információs adatbázisnak köszönhetően a felhasználói adatok, szokások alapján személyre szabott ajánlatokkal, további interakció generálásával növelik ügyfeleik aktivitását és képesek újabb szegmensekben érdemi részesedést szerezni. Ezáltal közelebb hozzák a bankkapcsolattal nem rendelkező felhasználókat a pénzügyi szektorhoz.

Pénzügyi szolgáltatások keretein belül elsősorban fizetési szolgáltatásokat kínálnak. Ezen felül még jellemzően a hitelezés területén is jelen vannak. Főbb tevékenységeik közé tartozik továbbá az információ technológia, fogyasztási cikkek értékesítése és hírközlési szolgáltatások nyújtása is.

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A legjelentősebb globális technológiai óriások és szolgáltatásai

A legismertebb **BigTech cégek** az Egyesült Államokban a Google, Apple, Facebook, Amazon. Kezdetben ők alkotott rövidítés a GAFA. Kínában a legjelentősebbek a Baidu, Alibaba, Tencent trió, rövidítve BAT.

A felhasználói adatok gyűjtése során, internetes tevékenységeik feltérképezésével, különösen a költési adatok alapján pénzügyi profilt alkotnak a felhasználókról, melyeket mesterséges intelligencia elemez. Az ezeken alapuló számítások és algoritmusok automatizáció segítségével növelik a szolgáltatásaik értékesítésének hatékonyságát. A fogyasztók vásárlási szokásai alapján célzott, viselkedés alapú reklámozási szolgáltatásokat hoznak létre. Előrejelzést készítenek jövőbeli vásárlási szándékaikról, majd érdeklődési köreiknek megfelelő hirdetésekkel személyre szabott élményt nyújtanak.

A GAFA, az eBay és a Samsung által 1998-2016 között nyújtott fintech jellegű szolgáltatásokat az alábbi táblázat mutatja be.

15. ábra

BigTech szolgáltatások

BigTech	Termék - Szolgáltatás	Indulás dátuma
Google	Google Wallet – mobiltárca és mobiltelefonos fizetési megoldás, melyben a felhasználók meglévő bankkártyáinak, hitelkártyáinak és hűségkártyáinak virtuális mását tárolhatja és használhatja. Jelenleg nagyjából 16 millió felhasználója van a szolgáltatásnak, mely ez idáig csak az Egyesült Államokban érhető el.	2011
	Google Checkout – elektronikus tárca szolgáltatás, mely kártyás fizetési adatok regisztrálását követően lehetővé teszi, hogy a felhasználó több internetes kereskedőnek teljesítsen fizetéseket. 2013 óta a szolgáltatás nem elérhető.	2006
	Android Pay – mobiltelefonos fizetési megoldás, mely érintéssel történő fizetést tesz lehetővé kompatibilis Android operációs rendszerrel rendelkező mobiltelefonokról.	2015

Apple	<p>Apple Pay – mobiltárca és mobiltelefonos fizetési megoldás. Jelenleg 12 országban érhető el, és a becslések szerint 10,9 milliárd dollárnyi tranzakciót bonyolítottak le a megoldással 2015-ben.</p>	2014
	<p>Apple ID – személyazonosító, melyhez bankkártya- vagy egyéb fizetési számlát rendelve a felhasználó számára azonnali és kártyamentes fizetést tesz lehetővé a mobiltelefonon történő tartalomvásárláshoz.</p>	2013
Amazon	<p>Amazon Payment – elektronikus pénzkibocsátó intézmény és elektronikus tárca szolgáltatás, mely elektronikus pénzszámla-nyitás és kártyás fizetési adatok regisztrálását követően lehetővé teszi, hogy a felhasználó több internetes kereskedőnek teljesítsen fizetést.</p>	2013
	<p>Amazon Wallet– mobiltárca és mobiltelefonos fizetési megoldás, melyben a felhasználók meglévő bankkártyáinak, hitelkártyáinak, hűségkártyáinak és ajándékkártyáinak virtuális mását tárolhatja és használhatja.</p>	2014
	<p>Amazon Loans – rövid lejáratú folyószámlahitel-szolgáltatás az Amazon platformján értékesítő kiskereskedők számára.</p>	2012
	<p>Amazon Local Register – mobil POS-terminál szolgáltatás, mely lehetőséget biztosít kereskedői kártyaelfogadásra okostelefonról vagy tabletről.</p>	2014
eBay	<p>Paydiant – mobiltárca-szolgáltatás, melyet kereskedelmi vállalatok vagy más piaci szereplők saját márkanevükkel látnak el.</p>	2010
	<p>Braintree – fizetési és kártyaelfogadási szolgáltatás kereskedőknek online és mobilfizetéshez.</p>	2007
	<p>PayPal – elektronikus pénzt kibocsátó intézmény, mely számlát vezet ügyfelei részére, amit azok bankkártyás fizetéssel, banki átutalással vagy inkasszó megbízással tölthetnek fel lakossági vagy céges bankszámlájukról.</p>	1998
	<p>PayPal Credit – fizetési szolgáltatás, melyen keresztül kereskedők áruhitelt adhatnak a vásárlóiknak. A hiteleket a Comenity Capital Bank bocsátja ki.</p>	2015
	<p>Venmo – mobiltárca-szolgáltatás, melyen keresztül a felhasználók mobiltelefon tudnak egymásnak utalást kezdeményezni.</p>	2009
Facebook	<p>Messenger Payments – felhasználók közötti azonnali, közvetlen átutalási szolgáltatás a csevegő alkalmazás használói részére. Jelenleg csak az Egyesült Államokban érhető el.</p>	2015
	<p>E-money licence – A Facebook elektronikus pénzt kibocsátó engedéllyel rendelkezik Írorszámban, azonban egyelőre még nem ajánl egyéb szolgáltatást az ügyfeleknek.</p>	2016
Samsung	<p>Samsung Pay – mobiltelefonos fizetési megoldás, mely érintéssel történő fizetést tesz lehetővé kompatibilis Samsung mobiltelefon-készülékekkel.</p>	2015

Forrás: Kerényi Ádám – Molnár Júlia: A FinTech-jelenség hatása – Radikális változás zajlik a pénzügyi szektorban? (2017. szeptember)

A fenti táblázatból látszik, hogy a diverzifikált BigTech portfólió pénzügyi szolgáltatásait nagyrészt a digitális pénztárca, fizetés, számlainformációs szolgáltatás, elektronikus pénz, pénzügyi applikációk, hitel, biztosítás, bankkártyák és kriptovaluták teszik ki.

Az **Amazon**, **Google**, **Facebook**, **Apple digitális pénztárca** megoldásai nem terjedtek el annyira, mint kínai versenytársaiké. A mobilfizetési piac több, mint 90%-a két kínai technológiai cég (Tencent, Ant Financial) kezében összpontosul. **WeChat Pay** és **Alipay** fizetési megoldásaikon keresztül több milliós ügyfélbázissal rendelkeznek.

A Facebook 2021 januárjában tervezi bevezetni saját értékálló kriptovalutáját dollár alapú stablecoin formában. A **Facebook Librával** a közösségi oldalon és az elfogadó üzletekben, webshopokban lehet majd fizetni. (MNB, 2020.)

Kínában már régóta léteznek kriptovalutákat is elfogadó helyek. A kripto alapú pénzküldési szolgáltatás náluk az üzenetküldéshez hasonló egyszerűséggel működik.

A BigTech cégek a hagyományos pénzügyi szolgáltatókkal együttműködve terjeszkedhetnek. Jó példa erre az Apple és a Goldman Sachs, akik közösen vettek részt az Apple hitelkártya bevezetésében. Ezen felül új távlatokat nyit túllépve szektorhatáraikon, a saját ökoszisztéma kialakítása. 2020 májusától hat kínai technológiai cég (többek között a Tencent, Ant Financial, Xiaomi, Zhong An) kapott digitális banki engedélyt.

Hazai körkép

Magyarországon is megindult a digitalizációs áttörés. Eleinte a boltokban megjelentek a bankkártya terminálok. Az első mobiltelefonos megoldás pénzügyek intézésére 2002-ben jött létre. 2011-től már okostelefonra tölthető alkalmazáson keresztül is elérhetővé vált a mobilfizetési megoldás. 2016-2019 között bevezetésre kerültek a mobiltárca szolgáltatások, melyek használata során már maga a mobiltelefon helyettesíti virtuálisan a bankkártyát, a POS terminálhoz történő érintéssel fizethetünk mobilunkkal. 2019 májusától vált elérhetővé a QR-kód alapú fizetési megoldás, az AliPay. Az Android alapú érintéses mobilfizetés mellett már igénybe vehető az Apple Pay is. 2020 novemberétől bevezetésre került a hazai bankok fizetési kártyájával összekötve a Google Pay.

Hazánkban a leggyakrabban használt fizetési módok közé tartozik a csoportos beszédés, az utalás, a bankkártya használat, a sárga csekk a készpénzes fizetések és a 2020 március elején bevezetett azonnali fizetés, amely jelentős lépés a készpénzhasználat visszaszorítása érdekében. Ennek egyik újdonsága a fizetési kérelem, mely a sárga csekket válthatja majd ki a közüzemi befizetéseknél.

Az Állami Számvevőszék 2019-ben felvetette a készpénzhasználat teljes felszámolását a közzsférában 2018-as tevékenységét összefoglaló országgyűlési tájékoztatójában. A bankjegyki bocsátás költségeinek mérséklésén túl ennek szerepe az integritás növelése, illetve a bürokrácia és az adminisztráció csökkentése terén lehet jelentős.

A járványhelyzet következtében ugrásszerűen megnőtt azoknak a száma, akik digitális eszközzel fizetnek. 2020. április 15-től ötezerről tizenötezer forintra emelkedett az érintéssel történő egyedi bankkártyás fizetések erős ügyfélhitelesítési összeghatára, vagyis alapesetben tizenötezer forint alatti összegben történt vásárlás esetén a POS terminál nem kér PIN kódot. A készpénzmentes fizetések elterjedését mozdítja elő, hogy az online bankkártyás fizetések terén 2020 végéig mindenhol bevezették az erős ügyfél-hitelesítést. (MNB, 2020) 2021. január 1. napjától elektronikus pénztárgép esetén kötelező a kereskedőknek az elektronikus fizetés lehetőségének biztosítása, így ott is elérhető a készpénzmentes fizetés, ahol korábban nem volt rá mód. További újdonság, hogy a nemzetközi pénztatutaláshoz a Mastercard és Visa kártyák mellett már választhatóak a Revolut, PayPal, Transferwise és Curve szolgáltatási is.

A lakosságot érintő kockázatok feltérképezése

A fintech megoldások használatában számos kockázat rejlik. Megfelelő használatukhoz a kulcs a tudatos pénzhasználat, vagyis a körültekintő eszközhasználat, a piaci események, a kiberbűnözés újabb változatainak ismerete és a változó szabályok folyamatos nyomon követése. A pénzügyi tudatosság alapja továbbá, hogy mindig hiteles forrásból tájékozódjunk.

A fogyasztási szokások megváltoztak a bankolási területen is. A fogyasztók elsődleges információforrása a világháló, ahol a kínálatot erősen befolyásolja a marketing. Az internetes információk nyomán hozott döntések így gyakran irracionálisak lehetnek. A megfontolt döntéseket csak alapos ismeretek birtokában és kö-

rültekintő mérlegelés segítségével indokolt meghozni. A fogyasztók pénzügyi döntéseiket jellemzően önállóan hozzák meg és kifejezetten érzékenyek, emellett kevesen tervezik tudatosan a bevételeik és kiadásaik alakulását, így nem tesznek félre a váratlan kiadásokra sem. Ezáltal kitétek az adóssághalmozásnak is.

Alapvető fontosságú lenne az igénybevett szolgáltatásokban rejlő kockázatok előzetes feltérképezése a tudatos pénzügyi döntések meghozatalához. Egy fintech cég szolgáltatásainak kedvező árát azáltal tudja biztosítani, hogy a hagyományos bankrendszerhez képest nem rendelkezik bankfiókokkal, ATM-ekkel és kiterjedt alkalmazotti hálózattal. Ezek a szolgáltatók nem tagjai az Országos Betétbiztosítási Alapnak (OBA), az bankbetéteikre nem vonatkoznak a hagyományos betétbiztosítási garanciák. Egy esetleges csőd esetén a garanciális elemek meghatározásának hiánya jelentős kockázatot rejt magában. Annak, aki a fintech-vállalat szolgáltatását választja, tisztában kell lennie a kockázatokkal. A kockázatok felismerése és kezelése, az emberek kockázattalállási hajlandósága nagyfokú, főként pénzügyi önismeretet igényel.

A BigTech vállalatok technológiai hátterük segítségével azt a vásárlóerőt is elérik, akik a hagyományos banki szolgáltatásokhoz egyáltalán nem, vagy csak nehezen jutnának hozzá. Ez a lehetőség gyorsabb és olcsóbb megoldást jelent ügyfelek számára, hiszen akik pl. a betéti- és hitelkártya igénylés hagyományos banki kritériumainak nem felnek meg, a készpénzhasználat helyett rögtön a mobilfizetésre térhetnek át. Akiknek a szükséges pénzügyi források korábban nem álltak rendelkezésre a tradicionális pénzügyi intézmények feltételrendszerei miatt, a fintech által nyújtott szolgáltatásokon keresztül hitelhez juthatnak. A kockázati besorolás eltér a hagyományos banki rendszerétől, mely felveti az eladósodás lehetőségét.

A BigTech cégek jelentősége az áttörő újításokban van. Óriási ügyfélelérésüknek és tőkájüknek köszönhetően a felhasználói adatokat elemző mesterséges intelligencia felhasználásával kínálhatnak pénzügyi termékeket. Ezen belül is az arc,- és objektum felismerés etikai kérdéseket vet fel. A robot tanácsadó például adatvédelmi szempontból azért aggályos, mivel olyan adatokat használ fel, melyeket bizonyos ügyfelek nem szeretnének megosztani. Működési modelljük az egyre növekvő térryerésük során számos pénzügyi stabilitási és fogyasztóvédelmi kockázatot rejthet magában, veszélyezteti a személyiségi jogokat. Mindez erősíti a digitálisan elérhető személyes adatok védelmére vonatkozó egységes szabályozás kialakításának igényét.

Fontos nyomon követni az új jogszabályokat, odafigyelni a **kibervédelem**re. Az online jelenlét esetén a rutintalanság, jóhiszeműség hozzájárulhat az adathalászat valós veszélyéhez. A fogyasztóra jellemző, hogy nagyrészt önként kiadja az adatait árengedmény, vagy nyereség reményében.

A pénzügyi technológiák hátterét biztosító blokklánc technológia ígéretes az új fizetési eljárásokkal kapcsolatosan, viszont fejlődésével párhuzamosan az online csalogó aránya is nő.

A BigTech vállalatok által nyújtott szolgáltatások határokon átnyúlóak. Piaci erejük számos, a versenyt veszélyeztető tényezőt is magában hordozhat. A virtuális térben zajló többszörös multiplikációkban rejlő gazdasági kockázatok csökkentése és az információbiztonság erősítése érdekében átfogó szabályozásra, a nemzeti szintű jogalkotáson túli jogszabályi keretrendszer kialakítására van szükség.

A pénzügyi kockázatok értékelése a pénzügyi tudatosság jelenlegi szintjéhez viszonyítva

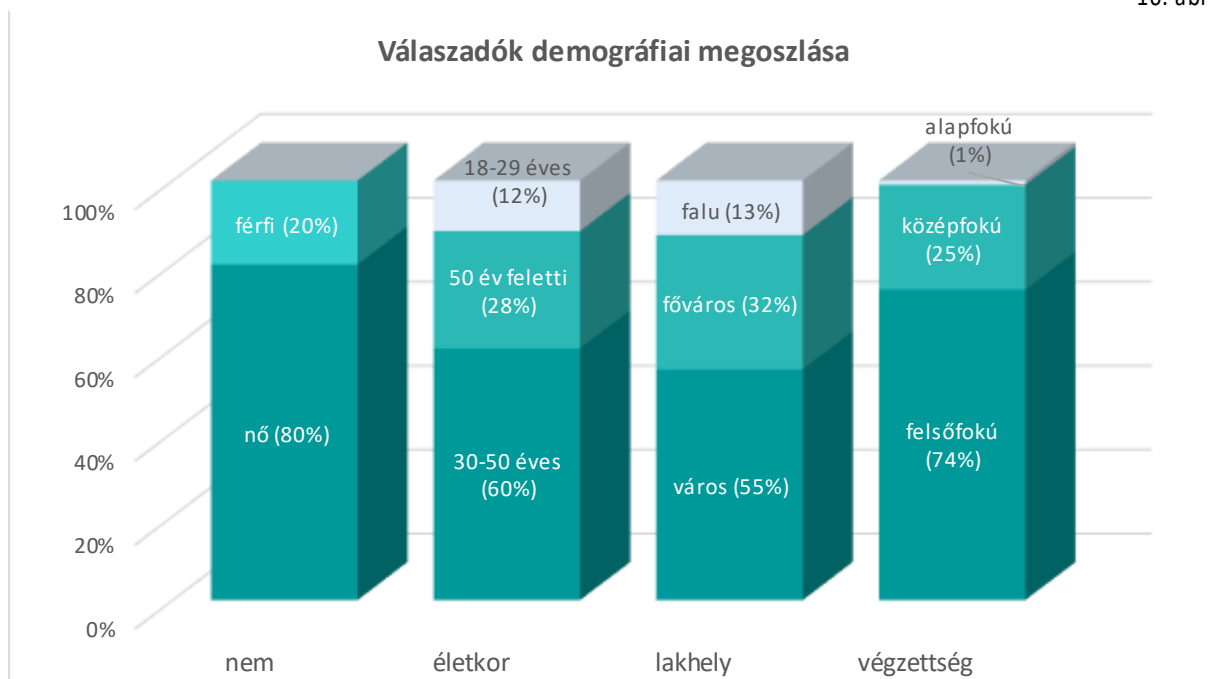
Annak érdekében, hogy valós idejű képet kaphassunk a fintech megoldások terén, az ÁSZ Pénzügyi Tudatosság Projektje online felmérést készített a háztartások pénzügyi szokásairól. A felmérés célja annak feltérképezése volt, hogy a jelen járványügyi helyzet és a digitalizáció következtében kialakult újabb és újabb pénzügyi megoldások miként befolyásolják a háztartások vásárlási, bankolási szokásait, az emberek mennyire ismerik a digitális kor adta pénzügyi lehetőségeket.

A kérdőív a Pénzügyi Tudatosság Projekt Facebook oldalán volt elérhető 2020 novemberében egy héten keresztül, elsősorban a közel 1300 fő követő számára, így a kitöltők a közösségi média felhasználói közül kerültek ki.

A gyorsfelmérés eredményei

A kérdőívet 167 fő töltötte ki. A válaszadók jellemzően 30-50 év közötti, felsőfokú végzettségű nők voltak, 55%-uk városban, 32%-uk a fővárosban és csupán 13%-uk él falvakban.

16. ábra

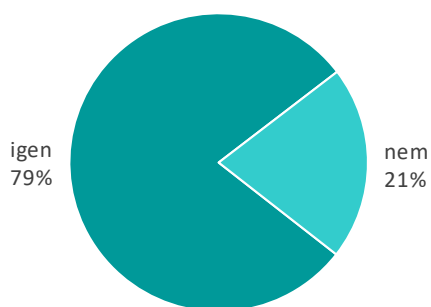

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A megkérdezettek 79%-a rendelkezik mobilbank alkalmazással.

17. ábra

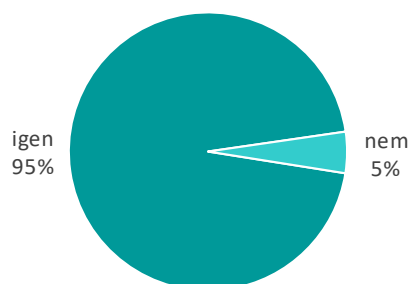
Rendelkezik mobilbank alkalmazással?

Forrás: ÁSZ szerkesztés

18. ábra

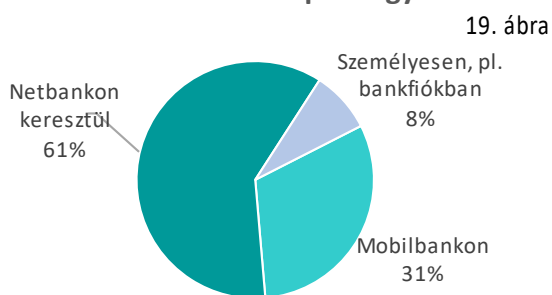
Szokott interneten vásárolni?

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Jelentős többségük, 95%-uk szokott interneten vásárolni és 92% tartja megbízhatónak az internetes vásárlást. Tekintve, hogy a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) 2019-es piackutatásának eredménye szerint az internet használók 70%-a vásárol online, vagyis a Pénzügyi Tudatosság Projekt felmérésben megkérdezetteknél arányaiban kevesebben, levonható az a következtetés, hogy a Pénzügyi Tudatosság Facebook oldalának olvasói közül a kitöltők ebből a szempontból jártasabbak az átlagnál.

Hol intézi általában pénzügyeit?

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A kérdőív kitöltői banki ügyeiket jellemzően online intézik, csupán 8% intézi személyesen, például bankfiókban pénzügyeit. A legelterjedtebb banki ügyintézési forma a netbank használata, mely a válaszadók 61%-ára jellemző. Habár 79%-uk rendelkezik mobilbank alkalmazással, az azon keresztül ügyintézését 31% jelölte meg. Ez azt jelenti, hogy míg a netbank alkalmazásában az ügyintézés szempontjából megbíznak az emberek, addig a hasonló, vagy jobb technikai feltételekkel rendelkező mobilalkalmazástól ódzkodnak.

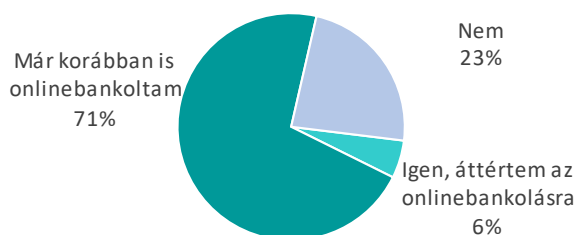
A pandémia következtében 6% változtatott bankolási szokásain és tért át az online bankolásra.

Vagyis meglehetősen alacsony azoknak az aránya, akik a járványhelyzetre való tekintettel tértek át az online felületekre banki ügyintézés helyett.

Az általános fizetési módok használatában a kérdőív eredményei alapján, az élen a bankkártyával történő fizetés áll, a megkérdezettek 92%-a választja ezt a fizetési formát. Ezt követi a készpénz, majd az átutalás.

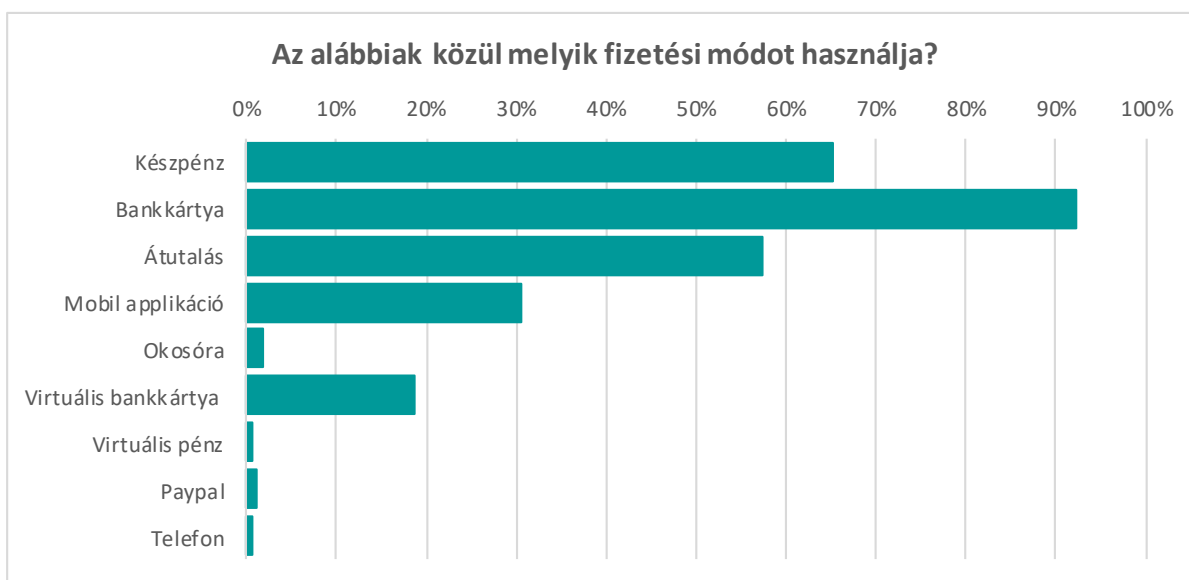
A mobil applikáción keresztül fizetést 31%-a használja a válaszadóknak, úgymint a mobilbank applikációt, így felmerül a kérdés, mennyire ismerik a megkérdezettek a bankon kívüli mobil fizetési applikációkat. A virtuális bankkártyák is kezdenek elterjedté válni, 19% fizet vele internetes vásárlásai alkalmával.

A jelenlegi pandémiás helyzetben változtak bankolási szokásai?

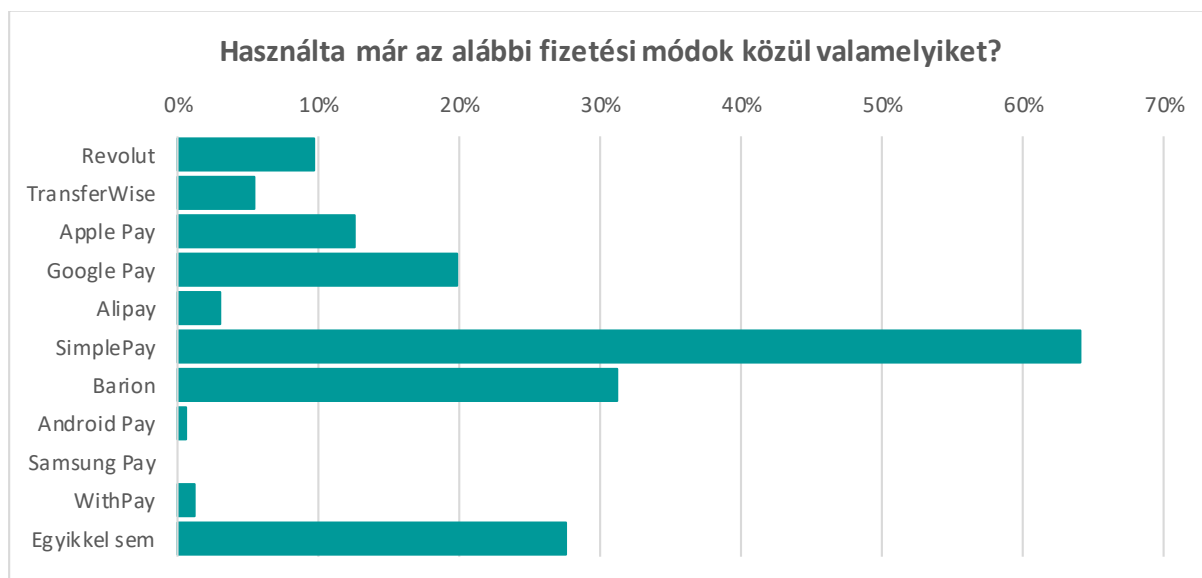
Forrás: ÁSZ szerkesztés

21. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

22. ábra

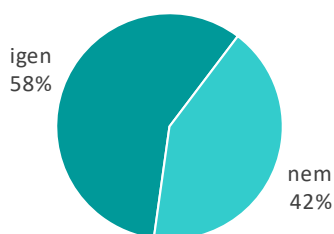
Forrás: ÁSZ szerkesztés

A legújabb fizetési módok közül még elenyésző azoknak a száma, akik rendszeresen okosórával, telefonnal, vagy a már évek óta elérhető PayPal szolgáltatással fizetnek. A felmérés alapján 59% azoknak az aránya, akik valaha fizettek mobiltelefonnal, viszont a korábban megjelölt válasz alapján ezt nem teszik rendszeresen. A digitális szokások változásának lehetséges iránya a mobiltelefonos fizetések gyakoribb előfordulása.

A felmérésből kiderül, hogy a digitális kor adta lehetőségekkel a kitöltők nagy része találkozott már.

23. ábra

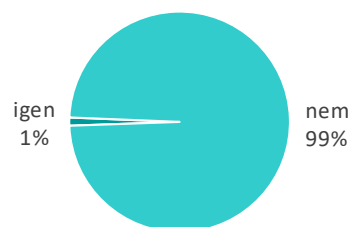
Vett már részt közösségi finanszírozásban? (pl. támogatott pénzügyileg projektet online, adományon keresztül?)

Forrás: ÁSZ szerkesztés

24. ábra

Vett már részt közösségi hitelezésben? (pl. vett-e igénybe hitelt pénzügyintézeteken kívül online felületen, közvetlenül más személytől?)

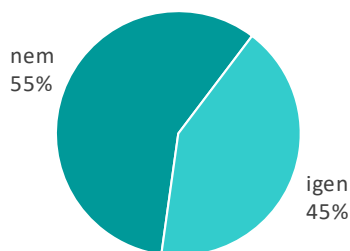

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Az innovatív fintech megoldások közül a kérdőívben felsorolt fizetési formákat 72,5% használta. Kisebb hányaduk vett már részt közösségi finanszírozásban, 2 fő online hitelezésben is. Ennek az adatnak az értékelésénél érdemes szem előtt tartani az összefüggést a kitöltők iskolázottságával, hiszen a válaszadók 74%-a diplomás és csupán 1%-a alapküvé végzettségű.

25. ábra

Kockázatosnak ítéli a bankon kívüli pénzáttalási módokat?

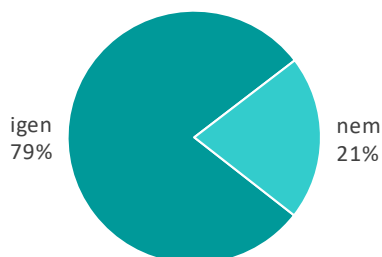

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A megkérdezettek alig több, mint fele, 55% nem tartja kockázatosnak a bankon kívüli pénzáttalási módokat, míg 45%-uk igen. Ez az eredmény rámutat arra, hogy mekkora a megosztottság és a bizonytalanság ebben a kérdésben. Mindez alátámasztja a lakosság tájékoztatásának szükségességét. Fontos a pénzügyi döntések előtt a tudatos tervezés, a lehetséges kockázatok feltérképezése, a biztonsági tudatosság és éberség növelése.

26. ábra

Megfelelőnek tartja digitális és pénzügyi ismereteit, képességeit?

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A megkérdezettek pénzügyi tudatosságával kapcsolatban megállapítható, hogy pénzügyi döntésükkel kapcsolatban magabiztosnak tartják magukat. Tájékozódnak, saját digitális és pénzügyi ismereteiket, képességeiket többségük megfelelőnek értékeli.

27. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Pénzügyi döntéseikkel kapcsolatban 38% szakértői segítséget igénybe vesz. 61% viszont banki tájékoztatóból nyer információt. Mivel ez egyben marketing termék, nem a független és objektív tájékoztatás az elsődleges célja. Így fennáll annak a veszélye, hogy a banki tájékoztató alapján meghozott pénzügyi döntés nem felel meg teljes mértékben az ügyfél érdekeinek. Ez a rizikófaktor csökkenthető lenne a lakosság pénzügyi ismereteinek a digitalizáció adta lehetőségek és a jelen pandémiás helyzet miatt online elérhető formában történő fejlesztésével.

KÖVETKEZTETÉSEK

A pénzügyi edukáció elengedhetetlen

A 2020 novemberi felmérés eredményei alapján a felmérés résztvevői otthonosan mozognak a digitális térben, hiszen szinte mindegyikük szokott interneten vásárolni és megbízhatónak tartja az internetes vásárlást. A bankolási szokásokat tekintve is nagy számban használnak netbankot, vagy akár mobilbankot is, és erre nem a pandémia okozta kényszer hatására tértek át, hanem korábban is élvezték a digitális szolgáltatás előnyeit. Azonban ha megnézzük a digitális fejlődés eredményeként megjelent eszközöket, mint például az okosóra, virtuális kártya, vagy a telefonnal történő fizetés, a kép már nem azok elterjedt használatára utal. A fintech cégek szolgáltatásaiként megjelent fizetési formák közül a válaszadók közel egyharmada egyikkel sem találkozott még a gyakorlatban, és nagyarányú használat egyetlen egyre mutatkozik (Simple Pay). Ha ezt összehasonlítjuk azzal, hogy a válaszadók közel 80%-a megfelelőnek tartja a digitális pénzügyi ismereteit, akkor levonható az a következtetés, hogy a válaszadók azért nem használják ezeket a digitális eszközöket, mert nem ismerik azokat. Az ismereteiket megfelelőnek tartják, de mégsem használják a kínálatozó lehetőségeket. Ha ezt összevetjük még azzal az információval, hogy a válaszadók több mint fele nem tartja kockázatosnak a bankon kívüli utalást, akkor ez is az ismeretek hiányát erősíti meg.

Vagyis annak érdekében, hogy az a kép, amit hiszünk magunkról – megfelelőek az ismereteink a digitális pénzügyek terén – valóban az alkalmazható tudásunkat tükrözze, további edukáció szükséges. Az edukáció nem csak az iskolapadban megszerezhető tudásra vonatkozik. A pénzügyi tudatosság és a pénzügyi kultúra nem lexikális tudást feltételez, hanem odafigyelést, tervezést, pénzügyi önismeretet, a saját képességeink, lehetőségeink és határaink ismeretét, azok figyelembe vételét egy pénzügyi döntés meghozatala során. Pénzügyileg tudatos az, aki ha nem ismeri a fintech eszközöket, nem elzárkózik a használatától, hanem utánajár a kockázatoknak, ismereteket szerez róla, és annak alapján dönt arról, hogy kipróbálja-e.

FELHASZNÁLT IRODALOM

ÁSZ (2020): *Gyorsfelmérés a veszélyhelyzetben a háztartások pénzügyi magatartásának változásáról az Állami Számvevőszék Pénzügyi Tudatosság Facebook oldalának olvasói körében.*

https://www.asz.hu/storage/files/files/files/hirek/pu_tudatossag_felmeres_kiertekeles.pdf?download=true

Digitális Jólét Program 2.0 (2017):

<https://digitalisjoletprogram.hu/files/58/f4/58f45e44c4ebd9e53f82f56d5f44c824.pdf>

Magyarország FinTech Stratégiája (2019): *A hazai pénzügyi szektor digitalizációja 2019-2022.*

<https://digitalisjoletprogram.hu/files/67/01/67018780db39d25c02d4b736abe8d1a1.pdf>

Magyarország Mesterséges Intelligencia Stratégiája 2020-2030 (2020):

<https://ai-hungary.com/api/v1/companies/15/files/137203/view>

MNB (2019): *Fintech Stratégia.*

<https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-fintech-strategia-final.pdf>

MNB (2020): *A pénzügyi tudatosság fejlesztése segíti a családok anyagi biztonságát is.* (Sajtóközlemény)

<https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2020-evi-sajtokozlemenyek/a-penzugyi-tudatossag-fejlesztese-segiti-a-csaladok-anyagi-biztonsagat-is>

Pénzügyi tudatosság fejlesztésének stratégiája (2017): *Okosan a pénzzel!*

<https://www.kormany.hu/download/5/39/21000/P%C3%A9nz%C3%BCgyi%20tudatoss%C3%A1g%20fejleszt%C3%A9s%C3%A9nek%20strat%C3%A9gi%C3%A1ja.pdf>

OECD/INFE (2020): *International Survey of Adult Financial Literacy.*

<https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>

Terták Elemér – Kovács Levente (2020): *A szociális védelem és a társadalmi kohézió kihívásai válsághelyzetben a pénzügyi szférában.*

https://www.penzugyiszemle.hu/documents/tertake-kovacs-2020-3-mpdf_20200930141844_90.pdf

Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2017. évi szakmai tevékenységéről

<https://www.asz.hu/storage/files/files/jelentes/2018/b8.pdf>

<https://www.penzugyiszemle.hu/>

Gyorsfelmérés a veszélyhelyzetben a háztartások pénzügyi magatartásának változásáról

<https://www.penzugyiszemle.hu/tanulmanyok-eloadasok/gyorsfelmeres-a-veszelyhelyzetben-a-haztartasok-penzugyi-magatartasanak-valtozasarol>

<https://www.aszhirportal.hu/>

<https://www.aszhirportal.hu/penzugyi-tudatossag>

A lakosság pénzügyi tudatosságát fejlesztő stratégiához kapcsolódó első két éves cselekvési terv (2018-2019)

<https://okosanaPENZZEL.hu/cselekvesi-terv>

A lakosság pénzügyi tudatosságát fejlesztő stratégiához kapcsolódó második két éves cselekvési terv (2020-2022)

<https://okosanaPENZZEL.hu/2-cselekvesi-terv>

MNB Fizetési Rendszer Jelentés 2020

<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/fizetesi-rendszer-jelentes/fizetesi-rendszer-jelentes-2020>

Gazdasági és Monetáris Bizottság (2016): *Jelentés a pénzügyi technológiáról (FinTech): a technológia hatása a pénzügyi szektor jövőjére.*

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0176_HU.html

Kerényi Ádám – Molnár Júlia: *A FinTech-jelenség hatása – Radikális változás zajlik a pénzügyi szektorban?* (2017. szeptember)

http://real.mtak.hu/65106/1/kerenyi_adam_molnar_julia_u.pdf

Farkas Beáta – Pelle Anita (2017): *Megváltozott fogyasztói elvárásokra adott fintech válaszok.*

http://acta.bibl.u-szeged.hu/49708/1/gtk_2017_171-181.pdf

Fáykiss Péter – Papp Dániel – Sajtó Péter – Törös Ágnes (2018): *A FinTech-innovációk ösztönzésének szabályozói eszközei: Innovation Hub és Regulatory Sandbox a nemzetközi gyakorlatban.*

Hitelintézeti Szemle, 17. évf. 2. szám, 2018. június, 43–67.

<https://pdfs.semanticscholar.org/d460/8bb37c6f209c5458a77b8d1289690c562592.pdf>

Katona István (2019): *A fintech szektor növekedésének hatása a pénzügyi kultúrára és a pénzügyi szereplőkre.*

https://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/VF2019/78_vallalkozasfejleszt-es-2019_1.pdf

MNB: *Innováció és stabilitás Fintech körkép Magyarországon*

<https://www.mnb.hu/letoltes/konzultacios-dokumentum.pdf>

Szövetség a digitális gazdaságért: *Így látjuk mi: vélemény az MNB FinTech stratégiájáról*

<https://ivsz.hu/hirek/igy-latjuk-mi-velemeny-az-mnb-fintech-strategiajarol/>

MNB: INNOHUB a Fintech platform

<https://www.mnb.hu/innovation-hub>

BIS (2019). *Big tech in finance: opportunities and risks.*

<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2019e3.htm>

Goldman Sachs Partners with Apple on a Game-Changing Credit Card

<https://www.goldmansachs.com/our-firm/history/moments/2019-apple-card.html>

Kerényi Ádám – Müller János (2019): *Szép új digitális világ? – A pénzügyi technológia és az információ hatalma.*

<https://hitelintezetiszemle.mnb.hu/letoltes/hsz-18-1-t1-kerenyi-muller.pdf>

MNB (2020): *FinTech és Digitalizációs jelentés.*

<https://www.mnb.hu/letoltes/fintech-es-digitalizacios-jelente-s-final.pdf>

Országgyűlés Hivatala (2020. június): *Fintech: Újgenerációs pénzügyi technológiák*

https://www.parlament.hu/documents/10181/4464848/Infojegyzet_2020_51_fintech.pdf/9ba73cb3-47d8-8f24-0091-8bca3389463?t=1591086569845

Thomson Reuters: *FinTech in Hungary: overview*

[https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-014-8688?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-014-8688?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

Bevezetés a FinTech világába

<https://fintechzone.hu/mi-a-fintech/>

Mennyire veszélyes a Google, Facebook, Apple a bankokra? Ki, mit nyer az adaton?

<https://fintechzone.hu/mennyire-veszelyes-a-google-facebook-apple-a-bankokra-ki-mit-nyer-az-adaton/>

MNB: egyre több a hatékony magyar FinTech vállalat

<https://novekedes.hu/elemezsek/mnb-egyre-tobb-a-hatekony-magyar-fintech-vallalat>

Magyar Fintech Startupok Fintech Piacról

<https://fintechzone.hu/magyar-fintech-startup-piacrol/>

Mit tanulhatnak a bankok a Teslától?

<https://fintechzone.hu/mit-tanulhatnak-a-bankok-a-teslatol-ez-lehet-a-siker-receptje-a-mckinsey-szerint>

Újabb Revolut-szerű kártya magyaroknak: Curve

<https://fintechzone.hu/ujabb-revolut-szeru-kartya-magyaroknak-curve/>

Kifakadt a BigTech a szabályozók magatartására Davosban. Új szabályozásra lenne szükség

<https://fintechzone.hu/kifakadt-a-bigtech-a-szabalyozok-magatartasara-davosban-uj-szabalyozasra-lenne-szukseg/>

“A BigTech jelenléte jót tesz a magyar piacnak” – Exkluzív interjú Benyó Péterrel, az OTP Mobil ügyvezető igazgatójával (2. rész)

<https://fintechzone.hu/a-bigtech-jelenlete-jot-tesz-a-magyar-piacnak-exkluziv-interju-benyo-peterrel-az-otp-mobil-ugyvezeto-igazgatojaval-2-resz/>

Magyarországra is megérkezett a Google Pay

<https://www.portfolio.hu/bank/20201117/magyarorszagra-is-megerkezett-a-google-pay-457828>

„El a kezekkel az ügyfelemtől” stratégia már a múlté

<https://fintechzone.hu/el-a-kezekkel-az-ugyfelemtol-strategia-mar-a-multe-kiraly-istvan-a-vodafone-vezerigazgato-helyettese/>

Az IMF szerint a BigTech veszélyes a pénzügyi szektorra

<https://fintechzone.hu/az-imf-szerint-a-bigtech-veszelyes-a-penzugyi-szektorra/>

Horváth Dóra: *Bank – FinTech együttműködés – avagy a megújulás kulcsa a pénzügyi szolgáltatások piacán?*
http://uni.pub.lib.uni-corvinus.hu/4013/1/VT_2019n3p2.pdf

“Hitel nem annak kell, akinek nincsen pénze” - Legyél pénzügyileg tudatos!

<https://unilife.hu/penzugyek/20201202-megmutatjuk-milyen-programok-intezkedesek-zajlanak-a-penzugyi-felrazkoztatassal-kapcsolatban.html>

Szalay Gábor: *A digitalizációt érintő szabályozási tendenciák az Európai Unió pénzügyi szektorában (2020) – doktori értekezés*

<https://ajk.pte.hu/sites/ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/szalay-gabor/szalay-gabor-vedes-tezisek.pdf>

NMHH Internetes felmérés –2019. Az elektronikus hírközlési piac fogyasztóinak vizsgálata

<https://nmhh.hu/cikk/213241/NMHHfelmeres-a-netezok-hetven-szazaleka-vasarol-online>

Németh Erzsébet – Zsótér Boglárka – Béres Dániel: A pénzügyi sérülékenység jellemzői a magyar lakosság körében az OECD 2018-as adatainak tükrében

https://www.penzugyiszele.hu/documents/nemeth-zsoterb-beresd-20-2-mpdf_20200706104940_55.pdf

Elemzés a lakosság pénzügyi sérülékenységéről

<https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2020/lakossag-penzugyi-serulekenysegerol-20200520.pdf?download=true>

JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

2017. évi CXLV. törvény - egyes törvények biztosítási, illetve pénzforgalmi tárgyú jogharmonizációjával kapcsolatos módosításáról

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet – a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

41/2014. (XI. 13.) OGY határozat - Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2013. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről című beszámoló elfogadásáról

21/2016. (X. 13.) OGY határozat - Tájékoztató az Állami Számvevőszék 2015. évi szakmai tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről az Országgyűlés részére című beszámoló elfogadásáról

1456/2017. (VII. 19.) Korm. határozat – a Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (NIS) 2016. évi monitoring jelentéséről, a Digitális Jólét Program 2.0-ról, azaz a Digitális Jólét Program kibővítéséről, annak 2017-2018. évi Munkaterve elfogadásáról, a digitális infrastruktúra, kompetenciák, gazdaság és közigazgatás további fejlesztéseiről

1919/2017. (XII. 8.) Korm. határozat – a lakosság pénzügyi tudatosságát fejlesztő stratégia elfogadásáról
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2009. szeptember 16-i 2009/110/EK IRÁNYELVE – az elektronikus-pénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról, valamint a 2000/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 IRÁNYELVE – a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

A BIZOTTSÁG 2017. november 27-i (EU) 2018/389 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE – az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

ÁSZ	Állami Számvevőszék
DJP 2.0	Digitális Jólét Program 2.0
GDP	Bruttó hazai termék
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MÁK	Magyar Államkincstár
MFS	Magyarország Fintech Stratégiája
MIS	Magyarország Mesterséges Intelligencia Stratégiája
MNB	Magyar Nemzeti Bank
NAV	Nemzeti Adó és Vámhivatal
NVTNM	Nemzeti Vagyonért Felelős Tárcá Nélküli Miniszter
OECD	Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet
Projekt	Az Állami Számvevőszék Pénzügyi Tudatosság Projektje
Stratégia	Pénzügyi tudatosság fejlesztésének stratégiája – Okosan a pénzzel!

FOGALOMTÁR

Fintech	A financial technology (fintech) olyan, innovatív vállalkozások által digitális környezetben létrehozott, illetve digitális eszközökön működtetett termék vagy szolgáltatás, mely a pénzügyi szektorban (banki, befektetési, biztosító körben) versenyre lép a hagyományos pénzügyi módszerekkel és intézményekkel. Ugyanakkor a fintech egy olyan új iparág megnevezése is, amely innovatív technológiát alkalmaz a pénzügyi tevékenységek fejlesztésére. (Forrás: Magyarország Fintech Stratégiája, 2019)
Innovation Hub	A piaci szereplők önszabályozásának ösztönzésére a szabályozó hatóság által biztosított platform.
Regulatory Sandbox	A Regulatory Sandbox segítségével az innovátorok egy, a szabályozó által kontrollált „tesztkörnyezetben” vizsgálhatják meg pénzügyi termékük, üzleti modelljük életképességét bizonyos szabályozói kötelezettségek alóli időszakos mentességet élvezve. (Forrás: Hitelintézeti Szemle, 17. évf. 2. szám, 2018. június, 43–67. A FinTech-innovációk ösztönzésének szabályozói eszközei: Innovation Hub és Regulatory Sandbox a nemzetközi gyakorlatban)
Bigtech	A BigTech-ek olyan globális információs technológiai vállalat óriások, melyek szolgáltatásaikat különböző digitális felületeken nyújtják.
GAFA	A legismertebb BigTech cégek az Egyesült Államokban: Google, Apple, Facebook, Amazon.
BAT	A legjelentősebb BigTech cégek Kínában: Baidu, Alibaba, Tencent.
Költség-követés	Kiadások nyomon követése számlainformációs szolgáltatói képességgel bíró alkalmazás segítségével.
Pénzküldés és Fizetés	Mobiltelefon alapú fizetések és internet alapú elektronikus pénzküldési megoldások.
Közösségi tőke-finanszírozás	Kizárólag online platformon keresztül megvalósuló, alternatív finanszírozási forma. Lényege, hogy egy-egy projekt finanszírozása adományokon keresztül valósulhat meg.
Közösségi hitelezés	A fogyasztók között közvetlenül létrejövő hitelezési forma hagyományos pénzintézetek közvetítése nélkül. Két fő fajtája az online piactér alapú és a családi-baráti modell. Az ebben a formában pénzüket kihelyezők saját forrásaik terhére nyújtanak hiteleket.
Robot-tanácsadás	Mesterséges intelligencia által számítógépes algoritmusok alapján ügyfelek befektetéseinek optimalizálására fejlesztett online, automatizált befektetési szolgáltatás.
Bloklánc	Adatblokkokból álló listát nyilvántartó technológia, a kriptovaluta informatikai hátterét is ez adja. Alapvetően egy felhasználók közötti (peer-to-peer), megosztott, visszamenőleg megmásíthatatlan adatbázis, amely egy minden felhasználó előtt egységes, aktuális tranzakciós listát tartalmaz. A hálózatban történt pénzügyi tranzakciók igazolását biztosítja.
Ügyfél-hitelesítés	Online platformokon végzett ügyfél-azonosítás.

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54

TEL: +36 1 484 9100

email: szamvevoszek@asz.hu

web: www.asz.hu | www.aszportal.hu